Ankara Barosu, İtiraf'taki MHP'li avukatlar hakkında soruşturma açtı

ANKARA (ÖZEL)

Ankara Barosu Yönetim Kurulu aldığı bir kararla gazetemizde yayınlanmakta olan Ali Yurtaslan'ın "itiraf"ında adı geçen MHP'li avukatlar hakkında soruşturma açtı.

Baro Yönetim Kurulu Başkanı Sabahattin Ardıçoğlu gazetemize gönderdiği bir yazı ile bu avukatlarla ilgili belgelerin Baroya gönderilmesini istedi. Ardıcoğlu'nun mektubunda şöyle deniliyor:

"Bir süreden beri gazetenizde ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın itirafları başlığı al-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

★

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZAR
10
AĞUSTOS 1980
10 LİRA

MHP MERKEZİNDEKİ ADAM İTİRAFA DEVAM EDİYOR

Anayasa Mahkemesini Salih Dayan bombalattı

● *Bombalamadan önce* **06 KN 535** *plakalı Reno arabayla, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay çevresinde keşif yaptık*

Salih Dayan kimdir?

ÜGD Ankara Şube Başkanıdır. ÜGD Genel Başkanı Şevkat Çetin'den aldığı talimatlar doğrultusunda çalışmaktadır. Dayan, Şevkat Çetin'den aldığı emir doğrultusunda ETKO'yu kurdu. Birçok cinayet ve bombalama olaylarını planlayıp uygulama emrini veren Dayan, Ankara Şubesi 2.Başkanı M.Yamtarçelik'e Anayasa Mahkemesinin ve Danıştay'ın bombalanması emrini de verdi.

Bombalamada 450'lik TNT kullanıldı

● Atom Araştırma Merkezinde bomba yapıldığını ÜGD Genel Başkanı Muharrem Şemsek'ten öğrendim

● ***MİSK'te imal edilen bombanın patladığı gece, Mete Beşen ve MİSK kurmayları, Saray Pavyonunda 96 bin lira hesap ödedi***

● 1978 Ağustosunda Kırıkhan'da iki ülkücü valizlerindeki bombanın patlamasıyla öldüler

● ***Yamtarçelik, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürünü öldürmeyi planladı, keşif yapıldı, fakat eylem yarım kaldı***

Haberi 6. sayfamızda

İtiraf bir bir doğrulanıyor

● *Sıkıyönetimin Mamak Cezaevinden kaçışla ilgili açıklaması, Yurtaslan'ın gerçekleri anlattığını kanıtladı*

İtiraf'ta tutuklananlardan beş kişi hakkında geniş bilgi var

HABER MERKEZİ

ANKARA Sıkıyönetim Komutanlığının Mamak Cezaevinden iki MHP'linin kaçışıyla ilgili olarak yaptığı önceki günkü açıklaması Ali Yurtaslan'ın itiraflarını doğruladı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı önceki gün yaptığı açıklama ile Mamak Cezaevinden kaçışı "Ülkücü hükümlü ve tutukluları kaçırma dahil her türlü yardımda bulunan bir örgüt tarafından gerçekleştirildiğinin saptandığını" belirtiyordu. Sıkıyönetim Komutanlığı kaçırma olayıyla ilgili olarak Yüzbaşı Hasan Mesci, er Abdülkadir Böcü, er Neşet Balbaşoğlu, er Mustafa Altun, er Rafet Maksat, Avukat Yalçın İlikli, Fatih Kirişçioğlu ve Yaşar Yaralı'nın tutuklandığını, ayrıca ÜGD Hukuk Masası Başkanı Erdem Şenocak'ın hakkında da gıyabi tevkif kararı verildiğini belirtiyordu.

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

BAŞYAZI

Kıllarına Bile Dokunamazsınız

Doğu Perinçek

DÜNKÜ Hergün telaştan ne yapacağını şaşırmış, İtirafları yayınlanan Ali Yurtaslan'ı saklandığı evde öldüreceğimizi, sonra da bunu MHP'ye yükleyeceğimizi yazıyor. Hatta sloganını bile hazırlamışız: "Buldular, vurdular" diyecekmişiz.

Alileri "Bulmak ve vurmak" bizim değil, MHP'nin meselesidir. Bizim meselemiz tam tersine Alileri çoğaltmaktır. MHP, itirafta bulunanları bulup vuramayacaktır, fakat biz onları çoğaltacağız. Hiç kuşkunuz olmasın.

Hergün gazetesi, aynı zırvaları Ömer Tanlak ve Adnan Özçiftçi'nin İtirafları sırasında da ileri sürmüştü. Aslında onlar, kendi niyetlerini ortaya koymaktadırlar. Ellerine geçirseler ve güçleri yetse, bu üç cesur genci de ortadan kaldıracaklardır.

Ömer, Adnan ve Ali, ölümü göze aldılar ve

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Yurtaslan'ın itirafları Ali Bal davasında mahkemeye belge olarak sunuldu

ANKARA (ÖZEL)

DİKİMEVİ semtinde Ülkücü Gençlik Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Burhan Emiştekin tarafından öldürülen Ali Bal davasında gazetemizin 30 Temmuz 1980 tarihli sayısı Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesine belge olarak sunuldu.

Dünkü duruşmaya Ali Bal'ı öldürmekten yargılanan Burhan Emiştekin gelmedi. Duruşma 26 Eylüle ertelendi. Burhan Emiştekin cinayetten sonra yakalanmış, ancak o zamanki Bitlis Emniyet Müdür vekili Kemal Yazıcıoğlu tarafından sahte tanık bulunarak serbest bırakılmıştı. Gazetemizde yayınlanan itirafında Ali Yurtaslan cinayeti Burhan Emiştekin'in işlediğini, kendisinin Kemal Yazıcıoğlu ile görüşerek Burhan'ı kurtarmak gerektiğini söylediğini belirtiyordu. Yurtaslan daha sonra Kemal Yazıcıoğlu'nun iki MHP'li polis bularak cinayet sırasında Burhan Emiştekin'i gözaltına almış gibi gösterip kurtardıklarını anlatıyordu.

Mahkemeye gazetemizin bu sayışı belge olarak sunuldu.

12'DEN Temcit Pilavı

Gazetemiz Ali Yurtaslan'ın itirafını yayınlayınca Hergün sürmanşet ilan vermeye başladı: "ŞEYTAN ÜÇGENİ-Bütün yönleriyle Aydınlık ve TİKP."

Birkaç gün sonra "Şeytan Üçgeni"nin ne olduğu görüldü. MHP ne zaman köşeye sıkışsa, ısıtılıp ısıtılıp getirilen zırvalar.

Bunun neresi Şeytan Üçgeni

Temcit pilavı deseler daha doğru olmaz mı?

sıralarında kimliği belirsiz kişiler tarafından ,MİSK Eğitim ve Kültür Sitesi'nin garajına bir bomba atıldı. Tahrib gücü yüksek olan bomba, binada büyük hasar meydana getirirken, İskender Karyağdı isimli ülkücü şehit oldu. Mustafa Arıcak isimli ülkücü ise ağır yaralanarak ameliyat

POLİS M
MERKEZ

BEŞEN: "MİSK'i hak bildiği yoldan kimse döndüremez,,

İkinci patlamada ölen İskender Karyağdı'nın polis olduğu ve İstanbul'dan gelip MİSK'i bombaladığı anlaşıldı

cevit döneminde

Hergün, bomba yaparken ölen İskender Karyağdı'ya önce sahip çıkmış, daha sonra "MİSK'e bomba attı" diyerek suçlamıştı

Önce «Ülkücü şehidimiz», sonra «Polis ajanı» demişlerdi...

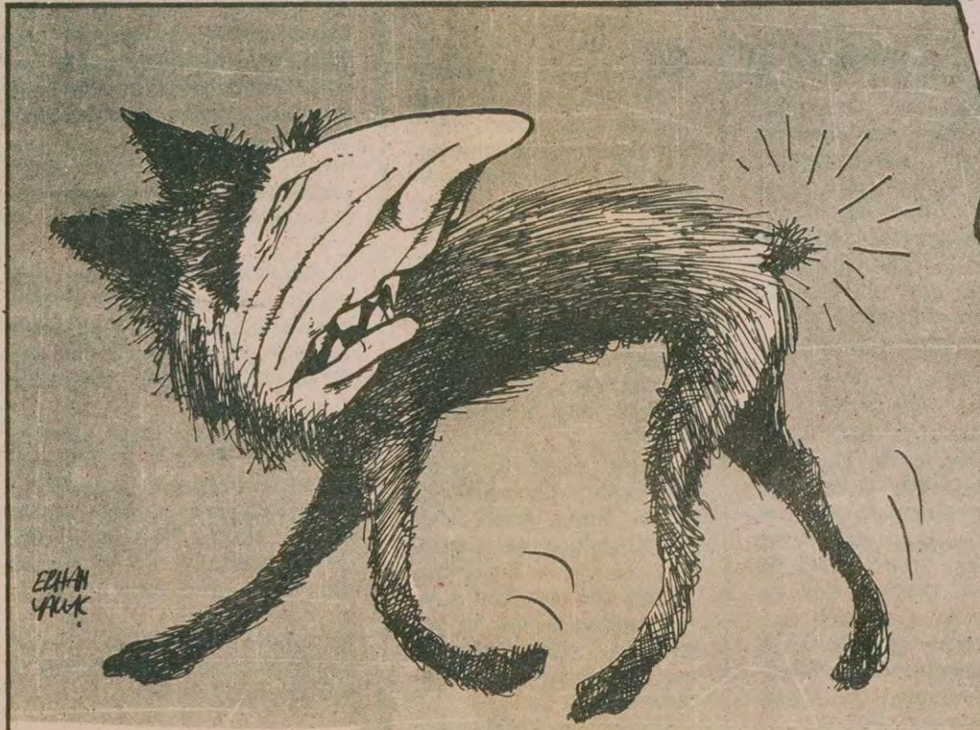
HABER MERKEZİ

ALİ Yurtaslan'ın itiraflarında MİSK'te patlayan bomba ile ilgili olarak adı geçen İskender Karyağdı için Hergün'de birbirinden farklı haberler yayınlanmıştı.

19 Temmuz 1980 tarihli Hergün'de "Polis MHP Genel Merkezini bastı" başlığıyla verdiği manşette MİSK Eğitim ve Kültür Sitesinin bombalandığını yazıyor ve şöyle diyordu:

"Tahrip gücü çok yüksek olan bomba, binada büyük hasar mey-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Aydınlıkta

SİNA ÇILADIR

ÖZÜR

Yazarımız Sina Çıladır'ın yazısı elimize ulaşmadığından yayınlayamıyoruz.

Okurlarımızdan özür dileriz.

düşünce dünyası

Tam Süre tazminatları ve Sayıştay'ın bir kararı üzerine

Cafer Varol

(Sayıştay Denetçisi)

SAYIŞTAY Genel Kurulu 5.6.1980 gün ve 4066/1 sayılı kararı ile Tam Süre Çalışma Tazminatlarının aylıkla birleştirilerek vergilendirilmesini kararlaştırdı. Bu karar, yayım tarihi olan 26 Temmuz 1980 tarihinde yürürlüğe girince, Türkiye'de geniş sağlık personeli ve yardımcı sağlık personelinin tepkilerine yol açtı. Karar hakkında birkaç söz söylemek geldi içimden.

2162 sayılı Tam Süre Çalışma Esaslarına dair yasa 29 Haziran 1978 tarihinde çıkmış ve 1 Temmuz 1978 tarihinden geçerli olarak yürürlüğe girmiştir. Yasanın amacı Türkiye'nin sağlık sorununu bir ölçüde çözmek veya azaltmaktı. Halkın sağlığını korumak, bu konuda gerekli tedbirleri almak ve hastaları ücretsiz olarak tedavi etmek bir Anayasa buyruğudur.

Bu ilkelerden hareket edilerek sağlık sorununun daha etkin bir şekilde çözümü için "Tam Süre Çalışma Yasası" gündeme getirilmiştir. Tam süreli çalışma esas olarak sağlık personeli dediğimiz doktor, eczacı, dişçi, kimyagerler ile yardımcı sağlık personeli diye adlandırdığımız hemşire, ebe, laborant, hastabakıcı vb. personel için öngörülmüştür.

Yasaya göre sağlık ve yardımcı sağlık personelinin haftalık çalışma süreleri 45 saat olarak tespit edilmiştir. Yasa kapsamında çalışan personelin hariçte serbest olarak sanat ve mesleklerini icra edemeyecekleri gibi resmi veya özel bir kurumda da ücretle görev yapamayacakları hüküm altına alınmıştır.

Yasa koyucular , sağlık ve yardımcı sağlık personelini, tüm zamanlarını hastane ve benzeri resmi sağlık kuruluşlarına hasretmeleri karşılığında ek bir ücretle taltif etmeyi istemişlerdir. Tam süre çalışmasının mali yöndeki ana esprisi budur. 2162 sayılı sağlık personelinin tam süre çalışma esaslarına dair yasaya göre hazırlanmış bir "yönetmelik" gereği sağlık personeline, meslek tazminatı, mahrumiyet Y. tazminatı ve hizmet niteliği tazminatı ile nöbet ve acil vaka tazminatları adında 5 türlü tazminatın ödeneceği tespit olunmuştur.

Tam Süre Çalışma Yasasına göre hazırlanmış uygulama yönetmeliğinin 30'uncu maddesi "Kanunun 2, 3, 4, 5'inci maddelerinde belirtilen meslek tazminatları ile hizmet niteliği tazminatları, mahrumiyet yeri tazminatları, kanunun 10. maddesinde belirtilen nöbet ve acil vaka tazminatları aylıklardan ayrı olarak vergilendirilir " şeklinde bir esas getirilerek ayrı vergilendirme yoluna gidilmiştir. 1978 yılının Temmuz ayından bu yana uygulama böyle devam edegelmiştir.

T.C. Anayasının 127. maddesi, devletin gelir ve giderlerini TBMM adına denetleme, sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlama görevini "Sayıştay'a" vermiştir. Sayıştay yetkilerini Anayasadan ve Teşkilat Yasasından alan ve kararlarını kanun, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde veren özel bir hesap mahkemesidir. Bu sebeple kararlarının uygulanması zorunluluğu vardır.

Sayıştay sözkonusu tazminatlara ilişkin olarak Esas No: 1980/2 Karar No: 4066/1 sayılı kararını hangi gerekçelere dayandırıyor ve ne diyor;

–Anayasının 61. maddesi: Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

–193 sayılı Gelir Vergisi Yasasının 61. maddesi: Ücret; "İşverene tabi ve muayyen bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir."

–Gelir Vergisi Yasasının 63. maddesinin değişik 104. maddesi: Muhtelif ücret ödemesi, ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ödemelerle aynı işveren tarafından başka başka hizmetler karşılığında yapılan ödemeleri ifade eder. Aynı işveren tarafından her ne nam ile olursa olsun başka başka hizmetlerin karşılığını teşkil etmeksizin yapılan ödemeler muhtelif ücret ödemesi sayılmaz. Muhtelif ücret ödemelerinde uygulanacak G.V. nispeti % 25'ten aşağı olamaz.

–Yine Anayasanın 113. maddesi: "Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların, tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler."

İşte bu hükümler karşısında tam süre çalışma tazminatlarından meslek tazminatları, mahrumiyet yeri tazminatları ve hizmet niteliği tazminatları muhtelif ücret niteliğini taşımıyorlar. Bunlar sağlık personelinin esas hizmetlerinin bir devamı niteliğindeki hizmetleri karşılığında verilmiştir. Dolayısıyla bu tazminatları alanların aylıkları ile birleştirilerek vergilendirilmesi gerekiyor, diyor Sayıştay.

Acil vaka ve nöbet hizmetleri ise personelin esas hizmetlerinin dışındaki hizmetlerdir. Bu hizmetler için ödenen tazminatlar ise muhtelif ücrettir, dolayısıyla ayrı vergilendirilmesi gerekir.

Sayıştay'ın verdiği kararın dayanakları yukarıdan beri sıralanan Anayasa ve vergi yasalarıdır. 832 sayılı Sayıştay Teşkilat Yasasının 105. maddesinde "Bakanlıklar ve Sayıştay'ın denetimine giren diğer idari ve kurumlarca mali konularda düzenlenecek yönetmeliklerle tüzükler, Sayıştay'ın iştişarî mütalaası alındıktan sonra yürürlüğe konulabilir" denilmektedir.

Tam süre çalışmanın esaslarını ve uygulanmasını belirleyen yönetmelik çıkarılırken, Sağlık Bakanlığı böyle bir mütalaayı önceden almaktan ya kaçınmış ya da düşünememiştir. Yani bu yasa hükmüne uymamıştır.

SONUÇ

Tam Süre Çalışma Yasası, Türkiye'nin sağlık sorununun önemi açısından son derece yararlıdır. Bu yasa kendi içinde bir yığın uyumsuzluklar taşırken, mali bakımdan da sağlık personelimizi tatminden uzaktır. Sayıştay'ın kararı, mevcut yasalar karşısında yerinde bir karardır. Aynı Sayıştay, aynı (2162) yasanın 5'inci maddesinde yer alan yardımcı hizmetler sınıfına mensup bulunan hastabakıcı ve pansumancıların da bu yasa kapsamı içinde değerlendirilerek,tam süre tazminatlarından onların da yararlandırılması gerekeceğine karar vermiş idi. O zaman Sayıştay'ın kararı kamuoyunda saygı ile karşılanırken, birleşik vergilendirme kararı protesto ediliyor. Sağlık ve yardımcı sağlık personelinin bu karardan sonraki tepkisini anlayışla karşılıyoruz. Ancak, sorumlu, Sayıştay olamaz. Sağlık ve yardımcı sağlık personelinin mali kaybının sorumlusu olsa olsa,yasa ve yönetmelikleri yapanlar ve uygulayanlardır. Sayıştay'ı hedef almak haksızlık olur kanısındayız.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Bingöl Sağlık Müdürlüğünde usulsüzlük yapılıyor

1979 yılında Bingöl Sağlık Müdürlüğü emrine 30'a yakın kadro verildi. Bu yıl içinde bu kadrolara kimse alınmadı ve bu kadrolar 1980 yılına kadar bekletildi.

Yönetmenlik gereği bu 30 kadro için, Sağlık Müdürlüğü tarafından imtihan açılması ve bunun duyurulması gerekiyordu. Açılacak imtihan sonucu kazananlar bu kadrolara alınacaktı.

Ancak 1980 yılı içinde, imtihana başvurulmadan usulsüz bir şekilde bu kadroların tümüne adam alındı. Bu kadrolara alınanların büyük çoğunluğu MHP'lilerin ve AP'lilerin baskısıyla Bingöl Belediyesinden nakledildi.

Bu kadrolara alınan personelin büyük çoğunluğu MHP yanlısı sağcı militanlardır. Bu insanlar önce imtihana girmiş ve kazanmış muamelesi görerek belediyeye alınıyor, oradan da Sağlık Müdürlüğüne ve Devlet Hastanesine nakil ediliyor. Aslında belediyede imtihan yapılmıyor, imtihan süsü verilerek bir formalite, yerine getiriliyor.

Bir önceki Sağlık Müdürü Süleyman Çubukçu, Belediyeden naklen gelenlerin dosyalarını ve imtihan kağıtlarını istemiş, dosyaların ve imtihan kağıtlarının hayali olduğunu görünce bu uygulamayı durdurmuş ve usulsüz olduğunu açıklamıştır. Hatta Sağlık Müdürü Valiye giderek,Belediyeden nakil işinin usulsüz olduğunu, mevcut kadrolara bu durumuyla kimseyi alamayacağını belirtmiş ve imtihan açılmasını önermişti.

Bu karşı çıkıştan sonra, bir müddet bu kadrolara kimse alınmadı. Yeni Müdür Vekili Kemal Uludamar vekalet görevine başlayınca belediyeden naklen gelen MHP'li militanları bu kadrolara doldurdu.

MHP'lilerin ve bazı AP'lilerin baskısıyla, Vali ve Sağlık Müdür Vekili Kemal Uludamar mevcut 30 kadroya usulsüz bir şekilde atama yaptılar. Bu durum Bingöl halkı arasında huzursuzluğa yol açtı. Halkın isteği bu uygulamanın durdurulması ve sorumluları hakkında soruşturma açılmasıdır. Bu durum Türkiye'de süren partizanlığın ve usulsüzlüğün örneklerinden sadece biridir.

Bingöl'de yüzlerce insan işsiz güçsüz beklerken, keyfi olan bu uygulamanın önüne geçilmediği taktirde, diğer resmi kuruluşlarda bu tür uygulamalar sürecektir.

Bu yayınımız ihbar kabul edilmeli ve sorumlular hakkında hemen soruşturma açılmalıdır. Bu uygulamanın sürdüğü sıralarda bir Bakanlık Müfettişi Bingöl'de bulunuyordu. Bu uygulamadan haberi vardı, ancak müdahale etmedi. Sadece kendisine veya Sağlık Bakanlığına şikayet yapıldığı taktirde soruşturma açılabileceğini söyledi.

Bingöl'den Bir Okuyucu

Ulaştırma Bakanlığının yayınımız üzerine yaptığı açıklama

AYDINLIK GAZETESİ
YAZI İŞLERİ
MÜDÜRLÜĞÜNE

Gazetenizin 1 Temmuz 1980 günlü nüshasında "Denizcilik Bankası neyin peşinde" başlığı altında yayınlanan şikayet yazısı üzerine Denizcilik Bankası T.A.O. Genel Müdürlüğü nezdinde gerekli tetkik ve inceleme yaptırılmıştır.

Tetkik neticesine göre;

Devamlı seyahat eden yolculara hem kolaylık hem de tenzilatlı olarak satılan kart, aylık abonman,bilahere 1. 2.1980 tarihi itibarıyla bağ bilete dönüştürülen toplu biletlere 1974 yılından beri zam yapılmamıştır.

1979 yılında yapılan zam paralelinde aylık abonmanlara yapılan zam Bakanlığımızca durdurulduğundan, 1. 2. 1980 tarihinde uygulanan zam oranı tek bilete yapılan zam oranından çok fazla gibi görünmektedir.

Devamlı seyahat eden yolculara verilen indirimli bağ biletler cumartesi pazar günleri haricinde bayram günleri dahil 30-31 gün çeken aylara göre 22 veya 23 gün üzerinden gidiş-dönüş gününde geçerli olarak tanzim edilmektedir.

Tek bilete göre yüzde 10 tezilatlıdır. Yazınızdaki gibi bazı aylar bilet adedinin 17ye kadar düşmesi söz konusu olamaz. Ayrıca, cumartesi-pazar günleri için kolaylık olsun diye tarihsiz 10 yapraklı 100. lira karşılığı aylık abonmanlar hazırlanıp turnikeli iskelelerde -geçerli olmak üzere kullanılabilecektir. Yolcular istediği zaman bu biletle seyahat edebileceklerdir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Yalan makinesinin çırağı

Altındağ Plevne Mahallesinde devrimcilere günlerce silahlı saldırılarda bulunup, 4 devrimciyi yaralayan mahalle halkını polisle karşı karşıya getirip tedirgin eden Halkın Kurtuluşçuları son olarak da 27 Temmuz akşamı bir arkadaşımızın 60 yaşındaki annesine arkadan saldırarak yaralanmasına neden oldular. Halkın Kurtuluşçuları, halka karşı işledikleri bu suçların sorumluluğundan kurtulmak için yine yalan ve iftiraya sarıldılar. 21 Temmuz tarihli "Özgürlük" adlı gazetelerinde TİKP İl Başkanını arkadaşımız. Seyfi Talyak'ın vurduğu yalanını yaydılar. MHP'nin Hergün gazetesi ise her zaman olduğu gibi devrimcileri karalamak için sahte solun devrime ve halka zarar veren bu yalanına dört elle sarıldı. 29 Temmuz 1980 tarihli Hergün gazetesi "Özgürlük'ün bu yalan haberine dayanarak TİKP'ye çamur atmaya, TİKP'yi de anarşinin içinde gibi göstermeye çalıştı. Böylece bir defa daha belli oldu ki, yalan ve iftira döner dolaşır halk düşmanlarının işine yarar. Her geçen gün halktan biraz daha kopan, toplumun tortusu ve topluma karşı bir güç haline gelen Halkın Kurtuluşu bu yöntemlere bugün daha fazla sarılmaktadır. Bu tutumuyla da yalan ve demagojinin gerçek ustalarının aleti durumuna düşmektedir. Çünkü onlar gerçeğe karşı mücadele ediyorlar.

Bugün en büyük yalan makinasının başında Brejnev ve Rusya vardır. Halkın Kurtuluşu ve "Özgürlük" Sovyetler Birliği'nin emperyalist olduğunu söyleyip duruyor ama bu yalanlarıyla, yalan makinasının çırakları durumuna düşüyorlar.

Ankara'dan Bir Okuyucu

MHP' li komandoların gelmesiyle köyümüzde huzursuzluk başgösterdi

HAL KÖYÜ

24.7.1980 günü köyde MHP'li kişilerin marş söyleme ve tahrikleri sonucu ilerici ve yurtsever kişiler Pirinçi köyünde bulunan karakol komutanı uzman çavuş ile işbirliği sonucu 12 kişiyi köyden alıp Pirinçi köyüne kadar koşturarak götürdüler, ve karokolda işkence yapmışlardır.

Sonradan Elazığ Ülkü Ocaklarından dört taksi dolusu MHP'liler Hal köyüne gelerek akşam eğlence tertiplemişlerdir. Köyde MHP'liler köylüleri tahrik ederek sırf zorbalık uygulayarak, ilerici ve demokrat kişileri sindirmeye çalışmışlardı.

Asıl tahrikçileri daha önceden Akçadağ Öğretmen Okulunda tarım öğretmenliği yapan MHP'lileri tahrik edip köydeki evinde ülkücüleri toplayarak propaganda yaptırıyorlar Bunda karakol komutanı olan uzman çavuş yardımcı olarak her isteklerini yerine getirip köyde kendilerinden olmayan herkesi karakola getirip tehdit etmektedir. Köy muhtarı olaylara göz yummamkatıdr. Köyümüz daha önceleri çok sakin ve huzurluydu. Bir huzursuzluk söz konusu değilken MHP'lilerin gelmesiyle huzursuzluklar baş gösterdi....

Hal köyünden Bir Okuyucu.

(TİKP Ankara İl Yönetim Kurulu üyesi)

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 861

Üç saat süren karar okunması sırasında sanıklar kuşku ve heyecanla sıranın kendilerine gelmesini beklediler. Kahramanmaraş'ta yüzlerce kişiyi gözünü kırpmadan katleden sanıkların büyük çoğunluğu, iş cezaya gelince, dudaklarını kıpır kıpır oynatıp dua okuyarak akibetlerini bekliyorlardı. (Fotoğraf: AYDINLIK)

K.Maraş halkının karara tepkisi

"Katliamın elebaşıları cezasız kalamaz!»

■ İdama çarptırılanların eylemlerini 1979 Ocak ayında yayınladığımız «Belgelerle K.Maraş olaylarının İçyüzü» yazı dizimizde belgelemiştik

K.MARAŞ (ÖZEL)

KAHRAMANMARAŞ Katliamı Davasının sonuçlanmasıyla birlikte açıklanan kararlara halkın tepkisi, katliamın elebaşılarının da cezalandırılmasını istemek oldu.

Mahkemenin 22 katil hakkında verdiği idam kararını halk memnunlukla karşılarken, Ökkeş Kenger, Yunus İlhan, Hasan Balcıoğlu gibi katliamın başını çekenlerin beraat etmesi hoşnutsuzluk yarattı.

Bu konudaki üzüntü ve tepkilerini dile getiren yurttaşlar bunların da cezasız kalmaması gerektiğini belirtirken şöyle diyorlar:

"Ama önemli olan milletin vicdanıdır. MHP milletin vicdanında mahkum olmuştur."

(Devamı sa. 6. sü 2'de)

Hakkındaki idam kararını öğrenenlerden birini ayakları salonun dışına kadar bile taşıyamadı. Jandarmanın postalları dibine yığılıverdi. (Fotoğraf: AYDINLIK)

YORUM

Yarım kalan adalet

Haydar Güngör

KAHRAMANMARAŞ katliamından sonra, sıkıyönetim ilan edildi. Soruşturma yapıldı. Yurttaşlar şikayet dilekçeleri verdiler. Tanıklık yaptılar. Katliamın nasıl gerçekleştirildiğini sergilediler. Gazeteler olayları resimleriyle sergilediler. Aydınlık gazetesi daha katliam devam ederken canilerin yakasına yapıştı. Gerçeği bütün çıplaklığıyla sergiledi. Halk gerçeği görmüş ve hükmünü vermişti. Katliamı tertipleyen MHP milletin vicdanında mahkum olmuştu. Geriye mahkeme kararıyla da bunun tespit edilmesi kalmıştı. Kahramanmaraş katliamında halk, basın organlarının bazıları, Aydınlık ve Türkiye İşçi Köylü Partisi, katliam mağduru yurttaşlar, olayları gören kamu tanıkları, bazı resmi görevliler üzerine düşeni yaptılar. Askeri savcılar yasa uyarınca hazırlık soruşturması yürüttüler. Ortaya çıkan deliller ve gerçeğin bir kısmına dayanarak iddianamelerini hazırladılar. İddianamede MHP'ye dokunulmuyordu. Ama çok sayıda sanık hakkında idam cezası isteniyordu. Katliamın MHP'li elebaşılarından bazılarının idamı talep ediliyordu. Bütün bunlar, halkı ve katliam mağdurlarını umutlu bir bekleyiş içine soktu. Duruşmalar oldu, tanıklar dinlendi. Katliam mağduru Alevi yurttaşlar, taşları bile ağlatan hunharlık örnekleri anlattılar. Duruşmalar aylarca sürdü. Bu arada ikinci bir katliam gerçekleştirildi. MHP Çorum'da da yurttaşlarımızı katletti. Karar yaklaştıkça heyecan artıyordu. Halk vicdanını tatmin edecek bir karar bekliyordu.

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

İstifa eden Akdoğanlar'ın yerine MGK Sekreterliğine Askeri Şura üyesi Halil Sözer getirildi

ANKARA (ÖZEL)

ORAMİRAL Bülent Ulusu'nun görev süresini tamamlayıp emekli olmasından sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığına atanan Oramiral Nejat Tümer yarın sabah karargahta düzenlenecek bir törenle görevi devralacak.

Bu arada Yüksek Askeri Şurada kararlaştırılan diğer atamaların da yarın açıklanması bekleniyor. Açıklanması bekle-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Demirel: «18 Ağustosta erken seçim önergesi vereceğiz»

■ Erbakan «Bu hükümetle erken seçime gidilemez»

HABER MERKEZİ

BAŞBAKAN ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, AP Ortak Grubunun karar alması halinde, erken seçim önergesini TBMM Başkanlığına vereceklerini söyledi.

Süleyman Demirel dün Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil ile yaptığı haftalık görüşmesinden sonra gazetecilerin sorularını cevapladı. Demirel, AP Genel İdare Kurulunun Ortak Gruba "Millete gitme tavsiyesi" götüreceğini belirterek,

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Küçük Menderes ovasında tarım işçileri dayıbaşılığa karşı mücadele ediyorlar. İşçiler artık işe kendi seçtikleri temsilcilerin önderliğinde gidiyor ve alınterlerinin karşılığını dayıbaşılara kaptırmıyorlar. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Ödemiş'in Bıçakçı köylüleri: «Dayıbaşılığın belini kırdık»

- İşçiler kendi seçtikleri temsilcilerle işe gidiyorlar
- Dayıbaşıların işçi ücretlerinin yüzde 40'ına el koyduğu tespit edildi
- Küçük Menderes Ovasında işçi ücretleri çok düşük!

ÖDEMİŞ (İSMAİL DURNA)

KÜÇÜK Menderes Ovasında tarım işçilerinin dayıbaşılığa karşı mücadelesi gün geçtikçe gelişiyor. Her gün daha gazla tarım işçisi dayıbaşıları safdışı ederek, işe kendi seçtikleri işçi temsilcilerinin önderliğinde gidiyorlar.

Ovadaki pamuk üreticileri de devletin politikası altında eziliyorlar. İşçi ücretlerinin düşük olduğunu belirten üreticiler kendilerinin bu ücretleri bile ödemekte zorluk çektiklerini söylüyorlar. Ovada halen ücretler 200-300 TL dolayında. Daha düşük ücret alanlar da var

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

14 ay sonra taraflar yeniden biraraya geldi

Kıbrıs'ta toplumlararası görüşmelerden herkes umutlu

■ BM Temsilcisinin katıldığı görüşmeler, her pazartesi devam edecek

ERDOĞAN ÖZBALIKÇI (LEFKOŞE)

KIBRIS'ta toplumlararası görüşmeler 14 aylık bir aradan sonra Birleşmiş Milletler denetim bölgesindeki ünlü Ledra Palas'ta dün yeniden başladı. Cumartesi sabahı yapılan görüşmeden önce BM'nin Kıbrıs özel temsilcisi Gobi, gazetecilere yaptığı açıklamada "Her iki taraf temsilcileriyle sürdürmüş olduğumuz girişimler bugün artık başarı ile sonuçlanmıştır. Toplumlararası görüşmelerin yeniden başlamasını sağlamak bugün atılan adımdır. Ve bu görüşmelerin, her iki tarafça da iyiniyetle karşılandığına inanıyoruz. Her iki taraf da çözüme ulaşmak için katkı ve yardımlarını esirgemeyeceğini belirtiyor" dedi.

Kıbrıs Türk toplumu Temsilcisi Ümit Onan yaptığı konuşmada, toplumlararası görüşmelerin yeniden başlamasını olum-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Barolar Birliği'nin 11. kuruluş yıldönümü bildirisi:

«Anarşinin özgürlüklerden yararlanarak tırmandığı görüşüne katılmıyoruz»

■ Atila Sav: "Aydınlık'ta ismi yayınlanan avukatlar hakkında Ankara Barosu soruşturma açtı."

ANKARA (ÖZEL)

BAROLAR Birliğinin 11. kuruluş yıldönümü nedeniyle dün basın toplantısı düzenleyen Birlik Başkanı Atilla Sav, anarşi ve terörün Anayasal özgürlüklerden yararlanarak tırmandığı yolunda bir görüşe katılma olanağı olmadığını söyledi.

Çorum olayları konusunda da görüşlerini açıklayan Atilli Sav şöyle konuştu, "Çorum'daki olaylar bütünüyle Alevi inançlı yurttaşlarımıza yöneltilen ve Anayasanın güvencesi altında bulunan inanç ve din özgürlüğüne yönelik suçlardan oluşmaktadır.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplandıran Barolar Birliği Başkanı, UBA ajansı muhabirinin, Sıkıyönetimce tutuklanan ve isimleri açıklanan avukatlar hakkında ne gibi işlem yapacakları konusundaki sorusuna şu cevabı verdi: "Ankara Barosu Yönetim Kurulu soruşturmaya başlamıştır. Biz de durum hakkında onlardan bilgi istedik."

Ecevit: "Demirel Silahlı Kuvvetleri «Biz-onlar» mücadelesi içine sürüklemeye gayret ediyor"

ANKARA (ÖZEL)

ÇANKAYA görüşmesinden bu yana AP-CHP Genel Başkanları arasındaki kötüleşen ilişki, artık TV ekranlarına yansıdı. Demirel'in önceki günkü bir basın toplantısında Ecevit'i suçlamasından sonra CHP'nin başvurusu üzerine tanınan cevap hakkını CHP Genel Başkanı dün akşam kullandı.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İstanbul'da bomba patladı: 4 polis, bir bekçi ve bir esnaf yaralandı

HABER MERKEZİ

DÜN sabah Beşiktaş Serencebey Yokuşundaki Sinai Yatırım ve Kredi Bankasına Dev-Sol tarafından asılan bombalı pankartı etkisiz hale getirmek isteyen güvenlik görevlileri, bombanın patlaması üzerine muhtelif yerlerinden yaralandılar.

Patlama sonucu Bomba İmha Ekibinden Komiser Muavini İsmail Çitgel ağır, polis memurları Kemal Karaşar, Aziz Erdivan hafif, Beşiktaş Emniyet Amirliğinden polis memuru Mehmet Şalter, bekçi Nidai Bilge ve esnaftan Yalçın Şişli ağır yaralandılar.

Yaralılar Taksim ve Şişli Hastanelerinde tedavi altına alındılar.

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Erbakan: «Bazı mihraklar Irak düşmanlığı körüklüyor

ANKARA (ÖZEL)

MHP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, dün TBMM'de yaptığı basın toplantısında, Irak tarafından Türklere zulüm uygulanmasının sözkonusu olmadığını, Türkiye'deki bazı mihrakların istismar ve tahrikinin varolduğunu belirtti.

MSP Genel Başkanı "Gerek hudut gerekse Kerkük'te cereyan eden olayların ırk farkı gözetilmesinden olmayıp, terörizme karşı her ülkede tatbik edilen umumi mahiyette muameleler olduğu Irak tarafından belirtilmiştir. Mühnasıran Türk olduğu için Türklere karşı yapılan bir zulüm sözkonusu değildir" dedi.

Türkiye'deki bazı mihrakların bu olayları istismar ederek tahrik konusu yaptıklarını belirten Erbakan şunları söyledi: "Bu mihraklar aziz milletimizi yanıltmak için art maksatlı, ters tarafından ortaya koymakta, anarşik olaylar karşısında alınan bazı zaruri tedbirler, masum insanlara karşı yapılan zulümler şeklinde takdim edilmeye çalışılarak, bazı münferit olaylar istismar edilmeye çalışılmaktadır. Irak yetkilileri, bu ziyaretimiz esnasında büyük bir ehemmiyet ve titizlikle belgelerini de ortaya koyarak istismar edilen olayların mahiyetini izah ettiler.

Günaydın Politika Milliyet Hürriyet Son Havadis Tercüman Hergün Cumhuriyet BASINDAN SEÇMELER

İtiraf'ın yankıları

"İtiraf" dizimizin yankıları bütün basında sürüyor. Hürriyet'te Oktay Ekşi, Cumhuriyet'te Uğur Mumcu, Milliyet'te Çetin Altan, MHP merkezindeki adamın İtiraf'ının kamuoyunu çalkaladığını söyleyerek hesap sorma mekanizmasının artık işlemesini istiyorlar.

Oktay Ekşi: Çıksın ortaya...»

"Kamuoyu bugünlerde bir takım iddialarla, itiraflarla çalkalanıp durmaktadır. Bunlardan biri, madde tasrih ederek yani zaman, isim ve yer vererek Milliyetçi Hareket Partisi ile onun yandaşı bazı kuruluşların birçok anarşi ve terör olayına bulaştığını ileri sürmektedir.(...)

"Abdi İpekçi öldürülünce ailesine başsağlığı telgrafı çekmek, Sayın Türkeş'in bu cinayet nedeniyle gerçekten üzüldüğünü göstermeye yeterli bir tavır değildir. Bu suçu işlediği kendi itirafıyla sabit olan insanı kamuoyu önünde kınamak da Türkeş'e düşer bir görevdir. Tıpkı onun gibi Balgat katliamının faili olarak idama mahkum edilen ve geçenlerde Mamak Cezaevinden kaçan iki katil ile onları hapishaneden kaçıranları kınayıp kınamaması da Türkeş'in samimiyetinin bir ölçüsüdür. Ama öyle, "biz her türlü cürmün karşısındayız" gibi afaki laflarla kamuoyunu tatmin etmek mümkün değildir.

"Sadece Sayın Türkeş'ten değil, kamuoyu bazı kamu görevlilerin de bazı sorunların cevaplarını beklemektedir. Örneğin Mehmet Ali Ağca'nın kaçırılması olayının failleri hakkında ne gibi bir işlem yapıldığını da kamuoyunu bilmek ihtiyacındadır. Keza Sıkıyönetim Mahkemeleri tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına aktarılmış bulunan ve tam bir yıldan beri Cumhuriyet Başsavcılığının raflarında bekleyen soruşturma konuları hakkında da kamuoyuna bilgi verilmesi zorunludur.(...)

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

bu köseden...

İkinci Dünya Savaşı anti-faşist bir savaştı

Bayram Yurtçiçek

Önceki yazımızda hatalı bazı fikirlerini ele aldığımız Komela'cılar çıkacak olan savaş ve İkinci Dünya Savaşının niteliği üzerinde de çok hatalı fikirlere sahiptirler. Yazdıkları yazıda bu konu ile ilgili olarak şöyle diyorlar:

"Birinci ve ikinci paylaşım savaşları birer yağma savaşlarıydı. Bundan sonra çıkacak olan dünya savaşı da yağma savaşı, paylaşım savaşı olacaktır." (5)

Birinci Dünya Savaşı gerçekten de dünyayı paylaşmaya çalışan iki emperyalist blok arasında çıktı. Savaşa niteliğini veren dünyanın emperyalistler arasında yeniden paylaşılmasıydı. Lenin Birinci Dünya Savaşının niteliği ile ilgili olarak şöyle demektedir:

"Bu savaş, köleliği güçlendirmek için köle sahipleri arasında bir mücadeledir." (6)

İki emyeryalist blokta birbirinin elindeki sömürgeleri ve imtiyazları ele geçirmek, diğeri üzerinde hakimiyet kurmak için savaşıyordu. Bu bakımdan devrimciler, 1914 savaşının iki blok açısından da emperyalist bir savaş olduğunu savaşın iki taraf içinde haksız ve bir yağma savaşı olduğunu belirterek, işçi sınıfının silahlarını kendi burjuvazisine çevirmesini ve iç savaş sloganını atmasını savundular.

Ama İkinci Dünya Savaşı Birinci Dünya Savaşından esasta farklıydı. Birinci Dünya Savaşında iki emperyalist savaş ittifakı ve bunların birbirleriyle dünya hakimiyeti mücadelesi varken, İkinci Dünya Savaşında dünyayı ele geçirmek ve devrimi ezmek için saldırıya geçen faşist kampın tek yanlı savaş hazırlığı ve savaş kışkırtıcılığıydı. Devrimciler İkinci Dünya Savaşının Birinci Dünya Savaşından farklı olduğunu, 1914'ün taktiklerinin bu savaşta uygulanamayacağını doğru bir şekilde tespit ettiler. Dimitrov 1 Mayıs 1936'da 1914'ün taktiklerini savunananlara karşı şöyle diyordu.

"Ve çeşitli 'solcu' palavracıların uzlaşmaz devrimciler pozunda bu taktiğe karşı çıkmaları gerçekten gülünçtür. Onlara inanmak gerekirse bütün hükümetler saldırgandı. Onlar hatta, 1914-1918 emperyalist savaşı sırasında sosyal-şovenlerin ileri sürdüklerini tamamen doğru bir şekilde reddeden Lenin'e dayanıyorlar. Fakat o zamanlar dünya üzerinde hakimiyetlerini kurmaya çalışan, emperyalist savaşı hazırlayan ve kışkırtan emperyalist savaş ittifakına bölünmüştü. O zamanlar ne proletaryanın zafer kazandığı bir ülke, ne de faşist diktatörlüğün olduğu ülkeler vardı.

Fakat bugün durum başkadır. Bugün, 1- barışın en güçlü kalesi olan proleter bir devlet, 2- açık faşist saldırganlar, 3- faşist saldırganların doğrudan saldırı tehditi altında olan ve devlet ve milli bağımsızlıklarını kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya olan bir dizi ülke, 4- şu anda barışın korunmasını isteyen bazı kapitalist ülkeler vardır. Bundan dolayı bütün devletleri saldırgan olarak ele almak tamamen yanlıştır. Sadece gerçek saldırganları gizlemeye uğraşan kimseler bu gerçekleri böylesine ters yüz edebilirler. (7)

Yukardaki tahlili yapan Komintern, faşist saldırganlara karşı ABD, İngiliz, ve Fransız emperyalistlerini de içine alan en geniş barış cephesinin kurulması için mücadele ettiler. Ancak İngiliz-Fransız burjuvazisinin teslimiyetçi tutumları böyle bir cephenin savaş öncesinde kurulmasını engelledi. Daha sonra Komintern yukarda ifade edilen doğru görüşlerden ayrılmaya ve 1914'ün taktiklerini benimsemeye başladı. Hatta 1939-40 arası İngiliz Fransız emperyalistlerini baş düşman aldı.

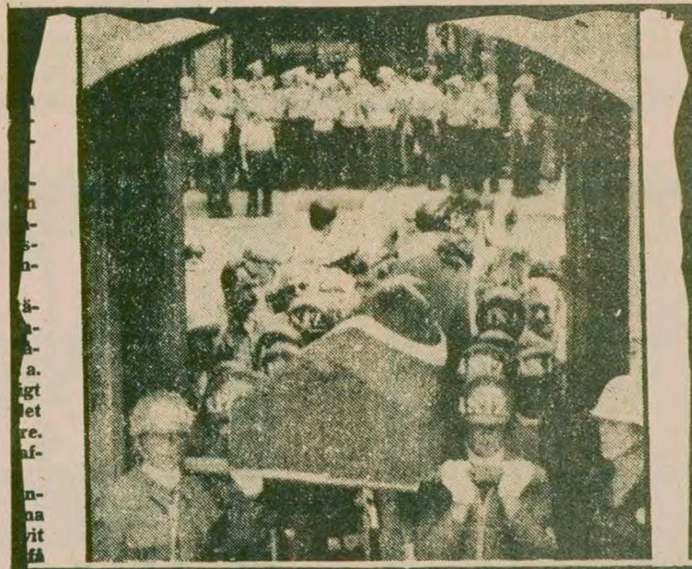
Bu hatalı politikalar, dünya barış cephesinin kurulmasını geciktirdiği gibi, saldırgan Hitler faşistlerine de cüret kazandırdı. Sovyetler Birliği'ni tarafsızlaştıran hatta yanına çeken Hitler, daha rahat hareket etmeye başladı. Milyonların kanı, canı ve malı pahasına mal olan bu hatayı Stalin, Hitler Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçtiği zaman kavradı, ve düzeltti. Savaşın birtiminden sonra 1946'da Stalin şöyle diyordu:

"İkinci Dünya Savaşı ta başından beri haklı bir savaştı. Hitler'in Sovyetlere saldırısı bu tespiti sadece kuvvetlendirmiştir." (8)

Demek ki, İkinci Dünya Savaşı Komela'cıların dediği gibi bir yağma savaşı değil, Hitler faşistlerine karşı verilen anti-faşist, haklı bir savaştı. Komela'cıların İkinci Dünya Savaşının bu niteliğinden haberdar olmadıkları söylenebilir mi? Elbette söylenemez. Onların amacı, İkinci Dünya Savaşına oldukça benzeyecek olan Ücüncü Dünya Savaşının niteliğini değişik göstermek, devrimcilerin hatalı siyasetler benimsemesine yardımcı olmaktır. Rus Sosyal Emperyalistleri bu yardımlarının bedelini onlara ödeyecektir.

Ücüncü Dünya Savaşı Sovyet sosyal emperyalizmi açısından bir yağma savaşı, dünyanın yeniden kendi lehine paylaşılması savaşı olacaktır. Ama bütün dünya açısından savaş, Sovyet yayılmasına, hakimiyetine karşı haklı bir savaş olacaktır.

5- Düynada Değişim ve Uluslararası Durum, Yazısı
6— Lenin, Sosyalizm ve Savaş sayfa 16.
7— Dimitrov Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cehpe sayfa 213-14.
8— Stalin, Seçme Eserler 2 Hollandaca baskısı. (Aydınlık 15 Temmuz 1980'den naklen)

İsveç basınında Türkiye

...v extremisternas vendetta

İsveç gazetelerinde, Türkiye'deki şiddet olayları ile ilgili seçmeler.

Bu düğümü çözebilmenin tek yolu iki büyük partinin işbirliği

● "Türkiye Avrupa Konseyi'nin, hükümetlerin vatandaşların hayatını korumaya zorunlu olması ve işkenceyi yasaklaması ile ilgili anlaşmaya imza atmıştır"

İsveç'in dört büyük gazetesinden biri olan Svenska Dagbladet gazetesi Türkiye'deki şiddet olaylarıyla ilgili bir yorum yayınladı.

Yorum, Türkiye'de yılbaşından beri 2000; yani günde on civarında insanın öldürüldüğünü, Nihat Erim ve Kemal Türkler'in öldürülmesiyle durumun daha da gerginleştiğini söylüyor ve şöyle devam ediyor:

"Şiddet metodları uzun zamandır Türkiye politik hayatının bir parçası durumunda. Fakat son yıllarda anarşi daha da azgınlaştı, terör olağan bir silah haline geldi. 1977-78 döneminden beri 4 bin 500'ün üzerinde insanın öldürüldüğü sanılıyor.

"Öldürülenlerin çoğunun herhangi bir politik grupta aktif olarak çalışmaları yanında, Çorum'da 20 Alevinin öldürülmesi gibi, sık sık kendi halinde insanlar da kurban gidiyor.

"Çorum katliamının ardında muhtemelen eski albay Alpaslan Türkeş'in MHP'sine bağlı küçük bir grup var. Bu grup, kanun ve düzen tanımayan özel ordulardan yalnız biri. Solda da buna benzer gruplar var.

"Bu özel ordular, son zamanlarda, kendilerinin 'kurtarılmış bölge' olarak tanımladıkları bölgeler kurmaya başladılar. Böyle bir bölge kısa bir süre önce de Fatsa'da Dev-Yol isimli sol bir örgüt tarafından kuruldu. Sağcı Süleyman Demirel hükümeti emriyle buraya gönderilen birlikler içlerinde belediye başkanı da olmak üzere 400 kişiyi tevkif ettiler. Türkeş'in emrindeki sağcı güçler tarafından, Ecevit'in deyimiyle 'faşist işgal' altında tutulan Yozgat'a müdahale etmekten kaçınılıyor.

"Demirel'in sağa da sola davrandığı kadar sert davranmamasının bir nedeni de, iktidarda kalabilmek için Parlamentoda sandalye sahibi bulunan Türkeş'e bağımlı olmasıdır.

"Bu politik düğümü çözebilmenin tek şansı iki büyük parti, Demirel'in Adalet Partisi ve Ecevit'in Cumhuriyet Halk Partisi arasında kurulacak işbirliğidir. Böylece bu iki parti Meclisteki 450 sandalyenin 400'üne sahip olabilecekler.

"Politikacılar bugün anarşi ve terörü durdurmaları için ağır bir baskı altındalar. Ordu liderleri daha önceleri pekçok kez olduğu gibi tekrar sahneye çıkmak için bekliyor.

"Kenan Evren'in emri altındaki generaller tereddüt içindeler. Daha önceki müdahalelerden, demokratik olarak seçilmiş parlamenterleri etki altına almanın taraf bulmayan bir tutum olduğunu biliyorlar."

Mem-Der: «çalışanlar, ne zaman sürgüne gönderileceğiz korkusuyla yaşıyor»

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği (Mem Der) basına bir açıklama yaparak "Demirel azınlık iktidarının işbaşına gelmesinden sonra çalışanlar ne zaman sürgüne gönderileceğiz korkusuyla yaşıyorlar" denildi.

TEK'le ilgili hazırladığı raporu basına açıklayan Mem-Der, AP azınlık hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra Türkiye Elektrik Kurumunda sürgün edilenlerin sayısının ikibini aştığını 31 Daire Başkanının görevinden alındığı belirtildi. Mem-Der açıklamasında daha sonra şöyle denildi:

"Sürgünler bilinçli olarak yapılmaktadır. Özellikle ilerici, demokrat kişilerin faşistlerin kurtarılmış bölge ilan ettikleri Yozgat'a sürgünlerinin çıkması bunun bir kanıtı ve bu kimselerin istifaya zorlanmasıdır."

Türkiye Elektrik Kurumundaki sürgünleri Personel Dairesi Başkanı Hayri Toprak'ın yürüttüğü ve bu işleri yürütürken TEK Genel Müdürlüğünün talimat ve emirlerine uymadığı belirtilen açıklamada ayrıca, TEK 1. Bölge Müdürlüğünü faşistlerin ele geçirmeye çalıştıkları ve bu bölgede işe girmek isteyenlere Alevi mi, Sünni mi olduklarını sordukları belirtildi.

Bu tür işlerin Köy Elektrifikasyonu Grup Başkan Yardımcısı Yılmaz Serttaş himayesinde yapıldığı ve Serttaş'ın seçim zamanı makam arabasına MHP bayrağı asarak propaganda yaptığı ve devlet malını özel işlerinde kullanması nedeniyle dava açıldığı, bütün bunlardan sonra "Ben istediğimi yaparım" dediği belirtildi.

Bölge Müdürlüklerindeki saldırıları yöneten ve yönlendirenlerin AP Urfa Milletvekili Celal Bucak'ın yeğeni Selçuk Güllü ve arkadaşları Şehmuz Aslan, Ömer Çakıroğlu, Ömer Özkan Dıgış, Ahmet Sarı olduğu ve bu kişilerin 105 nolu oda olan arşiv şefliğini ÜYD Şubesi gibi kullandıkları belirtilen açıklamada, "Saldırılar Keçiören ÜYD'de planlanmakta ve ne pahasına olursa olsun daireyi ele geçirme planları yapılmaktadır. Bunun için bölgeyi faşistlerin etkin olduğu Dörtyol-Bahçelievler gibi bölgelere taşımak istiyorlar."

ADI VE SOYADI	GİTTİĞİ ÜNİTE
Abdülkadir ERYİĞİT	Genel Müdürlük
Şevket ERKEK	Genel Müdürlük
Ünsal ÖZBEK.	Fen ve Tetkik Kurulu Başkanlığı
Ali GÜLERYÜZ	Organizasyon ve Metot Müdürlüğü
Mehmet ÇORAPÇI	İletim Hatları Proje Dai. Bşk.
Necla ŞİMŞEK	İletim Şebekeleri Dai. Bşk.
Emsal SARIKAYA	Şebeke Tesis Dai. Bşk.
Meltem BOZADA	Eğitim Dai. Bşk.
Neriman CEYLAN	Eğitim Dai. Bşk.
Şahin ERGUN	Köy Elek. 13.Bölge Md. (SAMSUN)
Beyhan GÜN	İletim Hatları Proje Dai. Bşk.
Şükran KÖYLÜ	İletim Hatları Proje Dai. Bşk.
Emin DOĞU	Ankara Bölge Başmüd.
Hasan GÜMÜŞ	Satınalma Dai. Bşk.
Ramazan KOÇ	Köy Elek. Malzeme Dai. Bşk.
İsmet İNCE	Şebeke Tesis Dai. Bşk, 12.Grup Md. (VAN)
Nergis ÖZDEMİR	Santrallar Proje Dai. Bşk.

Bunlar bilgim dışında gitmeyecek

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ — PERSONEL DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TEK'te sürgüne gönderilenlerin listesi

Yozgat'ta faşistler Akdağmadeni Çinko işçilerinin sendikal haklarını zorbalıkla gaspetmeye çalışıyor

ANKARA (ÖZEL)

YOZGAT Akdağmadeninde Çinko Kurşun İşletmesinde çalışan 320 işçinin demokratik ve yasal hakkı olan sendika seçme özgürlüğü gerek Yozgat Bölge Çalışma Müdürlüğü, gerekse Çalışma Bakanlığındaki bazı faşistler tarafından engelleniyor. Buralarda üç dönemden beri yetkili olan DİSK'e bağlı Dev Maden-Sen Sendikasına karşı MİSK'e bağlı Türk Cevher-Sen Sendikasına baskı ve zorbalık metotlarıyla yetki verilmek isteniyor.

Öte yandan Yozgat Valisi faşistler tarafından dövülen kişileri koruyamadığını itiraf etmekte ve kendilerine silah vermekten başka bir şey yapamayacağını söylemektedir. Son olarak çinko işçilerinin üye fişlerinin teslimi sırasında YSE İŞ Sendikası Şube Başkanı da faşistler tarafından dövülmüş, kimliği ve paraları gaspedilmiştir.

Dev-Maden-Sen'in Akdağmadeni Bayramali Ocağında işçilerle yaptığı toplantıyı basmak isteyen ÜYD militanları ise işçilerden gereken cevabı almışlar, konu savcılığa intikal etmiştir.

Akdağmadeni Çinko işçileri faşist işgal bölgesi halinde olan Yozgat'ta sendikal ve demokratik haklarını bütün zorbalıklara rağmen sonuna kadar savunacaklarını belirtiyorlar.

Gaziantep Eğitim Enstitüsünün ETKO'cu öğretmeni Sıkıyönetim bölgesi dışına sürgün edildi

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP Eğitim Enstitüsü Türkçe Öğretmeni Eren Ballı, Sıkıyönetim Komutanlığı emriyle bölge dışına çıkartılarak sürgün edildi. ETKO'cu öğretmen Eren Ballı, sınavlar sırasında bazı öğrencilere kopya verirken salonda görevli bir subay tarafından suçüstü yakalanmıştı.

Eren Ballı daha önceki yıllarda Atatürk Lisesinde öğretmenlik yaparken ETKO davasından yargılanmıştı.

Güvenlik kuvvetlerinin 1979 yılında Alaybey Mahallesi, Mütercim Asım Caddesindeki bir eve yaptıkları baskında 1 adet uzun menzilli tüfek, 2 kilo dinamit lokumu, 1,5 kilo dinamit yapımında kullanılan kimyevi madde, 24 adet 9 mm çapında mermi ve 22 bin 500 lira da para ele geçirilmişti. Olayla ilgili olarak, öğretmen Eren Ballı, Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi Ünal Şahin, TEK işçisi Ali Yılmaz ve Muharrem Yılmaz, PTT Bakım Müdürlüğünde görevli Durmuş Tokalı yakalanmışlardı.

Eren Ballı ve Ünal Şahin 1980 yılının başlarında tahliye edildiler. Komando Ünal Şahin, Milli Eğitim Müdürü Sait Çiftdoğan'ın baskısıyla Endüstri Meslek Lisesine yeniden kaydedilirken, Eren Ballı'da aynı okula Edebiyat öğretmeni olarak atandı.

GÜNDEM dışı

Ramazan bilmecesi

Gece saat 01.30 suları. Ankara Etlik'te Ahmet beyin evi. Ahmet bey eşi Dürdane hanım ve çocukları derin uykudadır. Önce uzaklardan, sonra gitgite yaklaşan davul sesi Ahmet beyi uyandırır. Ahmet bey alışkın hareketlerle yatağından kalkar, gözleri hâlâ yarı kapalı, salona geçer, elektriği yakar, çocukların odasına geçer, üstlerini örter, yatağına döner. Karısını uyandırmamaya dikkat ederek yatağına girer. Ve hemen uykuya geçer.

İki saat sonra Ahmet bey yine davul sesi ile uyanacak fakat kalkmayacaktır. Bu defa sıra Dürdane'dedir. Dürdane hanım da uykulu gözlerle kalkar, salonun ışıklarını söndürür, çocukları kontrol eder ve sessizce yatar uyur.

* * *

Yine Ankara'nın başka bir semtindeyiz. Mahmut bey, eşi Makbule hanım ve gelinlik kızları Macide, çalar saat ile uyanmışlardır, Mahmut bey, telaşla saati susturur, sessizce yatağından iner. Salona geçip perdeleri sıkı sıkı örtüp, hole geçer. Hol ile salon arasındaki kapıyı kapatır, kalın siyah örtüyü kapının camına raptiye ile tutturur. Son bir kontroldan sonra masa üstündeki mumu yakar.

Eşi Makbule hanım da mutfakta gerekli önlemleri aldıktan ocağın altını yakar, kızları Macide sahursofrasını hazırlamaya koyulur.

* * *

Etlikli Ahmet bey ailesi ile, öteki semtten Mahmut bey ailesi neden böyle tuhaf şeyler yapıyorlar?

Cevabı siz bulamadınızsa, bu sütunun dibine bakınız.

Cevap:

Çünkü Etlikli Ahmet bey, aslında oruç tutmamaktadır. Ama Ramazanın ilk gecesi sahur saatinde evde ışık yanmayışından bu durumu anlayan MHP'li kişiler haber gönderip, namlu ucu göstererek Ahmet beyi imana getirmişlerdir.

Mahmut beyin oturduğu semtte ise oruç tutmak zinhar yasaktır. KMLTVZY grubu militanları sahur saatinde evlerin pencerelerini kontrol edip, ışık gördükleri evlere "gerekeni" yapmaktadırlar.

Bu sebepten, Mahmut bey gündüzleri oruç ağzıyla sokakta elinde sigara ile dolaşmakta, hatta işi daha da garantiye almak için her akşam filesinde bir şişe şarapla piyasa etmektedir,

GÜNÜN KARİKATÜRÜ

Kristal bardak ve grev hakkı

SENDİKAL hakları kısıtlayan, toplusözleşme ve grev haklarını sınırlayan yasa tasarılarının meclislerden geçmesi artık kesinleşti sayılır. Üstelik bundan böyle basının da işçilerin yanında yer alması bir hayal oldu. Bütün suç, mayıs ayından beri grevde olan Paşabahçe Cam Fabrikası işçilerinin. Paşabahe'nin 2600 işçisi öyle bir iş yaptılar ki, 1,5 - 2 milyon sendikalı işçinin hakları açıktan açığa tehlikeye girdi.

Olayın aslı şu: Parlamenterlere ve Parlamento muhabirlerine hatıra olarak verilmek üzere Paşabahçe Cam Fabrikasına kristal bardak takımları sipariş edildi. Bunun için de 2 ay kadar önce 2 bin 500'er lira para toplandı. Ama gelin görün ki, işçiler daha bir tek kristal bardak bile yapmadan greve gittiler. Ve Meclis Başkanlığı ile Parlamento Muhabirleri Derneği, ortaklaşa topladıkları 2 bin 500'er lirayı üyelere geri vermek zorunda kaldılar. Parlamenterlerin ve parlamento muhabirlerinin bu duruma fena halde içerledikleri ve "Bu ne biçim iş? Bu işçilere bir kristal bardak takımı yaptırtmak bile mesele oldu. Grev, grev, grev... Ne olacak bu işin sonu?" diye söylendikleri işitiliyormuş.

Paşabahce işçilerinin yaptığı bu münasebetsizlikten sonra, artık meclisten işçi lehine sesler gelmesini kimse beklemek herhalde.

PAZARDAN PAZARA

AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN

"Gidi mulhid Bektaşi"

Ramazan geldi geçiyor. Küs kişiyle barışırmış, dayanışılır, yardımlaşılırmış, toplanılır eğlenirmiş, gülünür, komşuya gidilirmiş Ramazanda. Mış dedik, çünkü bunlar kitaplarda, anılarda kaldı ve mişli geçmişe karışıp kayboldu. "Din adına" Çorum'da açılan yaranın yasıyla başlayan ve birbirini izleyen önemli cinayetlerin yarattığı tedirginlikle süren bir Ramazan ayı yaşadık. İlginçtir ki 40 yıl öncesinin ırkçısı, bugünün yeni türedi Müslümanlarının "Türk-İslam" ülküsü için eylemlerini artırdıkları sırada, İslamiyetin "dostluk ayı Ramazan"ı da pılısını pırtısını toplayıp bu ellerden çekip gitmiştir.

Tarih boyunca da sık sık tozlu medrese kafalıları dörtköşe kafalarıyla kelle alarak, zorbalıkla halkın "Dost Ramazan"ını çok gücendirmişlerdir. Ama, halk kafalarının onların dört köşe kafaları gibi yontulup biçilmesine razı olmamıştır. Bunun en güzel örneği Bektaşi fıkralarıdır. Bektaşilik bir varlık olarak artık çok eskilerde kalmıştır. Ama, her Ramazanda da karşımıza çıkar derviş, kalender, bu dünyanın adamı Bektaşi... Ve direnir, türedi dört köşe kafalılar karşısında. Anlatır, güldürür, düşündürür, alaya alır kafası örümceklenmişleri. Bir cevap verir, bütün hazırcevaplığıyla, şap diye kalakalır onca ilmiyle medrese erbabı...

Taş medreselilere göre Bektaşi "zındık", "mülhid" ve "kafir" dir. Gerçi Bektaşi bunların hepsiyle fıkralarında tek tek karşı karşıya gelip bir cevapla susturup alt etmesini bilir.. Biz Bektaşi'nin savunucusu değiliz. Söylemek istediğimiz başka bir şey. Namaz kılmaz, Ramazanın şöyle bir değip geçtiği, şarabını kesmeyen Bektaşi'nin halk tarafından benimsenmesinin ardında yatan gerçektir. Bu da halkın ne kadar hoşgörülü olduğudur. Bektaşi halkın aklına yatarken, aslında kendisine "din" adı altında dayatılan en koyu, karanlık taassuba karşı duyulan tepki dile gelmektedir.

Bektaşi fıkralarında ta 13. yüzyıldan beri halkın dağarcığında biriken bir yergi toplanmıştır. Bektaşilere atfedilen birçok fıkra bu zamanlardan beri orada buradabirike birike gelip en sonunda güleç yüzlü, ama ince dilli Bektaşi'de toplanmıştır. İşin esası ve Bektaşi'nin bu kadar canlı olmasının nedeni de bundandır. Onun fıkralarında yer alan ve kendisini de "kafir"lik oklarına hedef haline getiren konuların birçoğu bir vesiledir. Gülüp geçilen fıkraların üstü biraz kazınırsa altından "talkın verip salkım yutanlara", "ilahi düzen" deyip de bu dünyada kurdukları haksız düzene şiddetli bir eleştiri çıkar. Fıkraların en fazla canlandığı, en fazla çeşitlenip renklendiği dönemler de türedi Müslümanların ortalığı kasıp kavurdukları dönemler olmuştur. Abdülhamit devrinde sokakları kaplayan, kelle alan, uzun etekli medrese bozmalarına karşı Bektaşi ortaya çıkmış ve 13. yüzyıldan beri tükenmeyen nefesiyle konuşmuş, konuşmuştur, ayıplarını bir bir yüzlerine vurmuştur.

Bir vaazında dünyanın nimetleri dağıtılırken dörtte üçünün "ulema" takımına ihsan edildiğini söyleyen, böylece manevi bakımdan halktan çok üstün olduklarını ihsas ettirmeye çalışan hocaya Bektaşi yaşanan bir gerçekle karşı çıkar. Ve der ki: "Ama geriye kalan dörtte birde de gözleri kalmıştır...." Burada, halkı soyup soğana çeviren halifelerin, rüşvet alan şeyhülislamların, kadıların aç gözleri gelir önümüze. Başka bir fıkrada kendisine ikram edilen bir sini armutu almadan önce sorar; "Allah yapısından mı kul yapısından mı?" diye... Elini en olgun armuta uzatmışken, "Allah yapısından" diye cevap alınca vazgeçer ve en ahlat, en buruşuk armutu alır. Başka bir fıkrada Mısır Hidivinin kürkler ve ipekler içinde dolanan bir adamını görünce "Allahım bir kendi kuluna bak, bir de şu Hidiv'in kuluna" der.

Oruç da zaman zaman bir yergi için kullanılır. Ramazanda güpegündüz oruç yerken yakalanınca; "On bir aydır aç geziyorum, halimi soran olmadı da, tam karnımı doyuruyordum ki yakama yapıştılar" diye düşünür, şaşa kalır... Aslında şaşırtıcı olan haksız ve eşitsiz düzendir. Elinde boş zembille, çarşı pazarda dolaşıp bir şey alamamanın sıkıntısıyla bir zengin Yahudiye rastlayınca; "Al şu zembili sen doldur, orucu da sen tut" diyen Bektaşi, bugün tırmanan fiyatlar karşısında bunalan bizlerden birisi değil midir? İşte Bektaşi'yi yaşatan bu inceliktir.

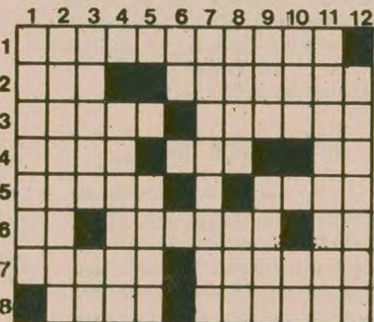
Bektaşi kendisine "zındık" diyenlerle de çok ince alay eder; "en güzel rüyayı görenin baklavayı yemesi" fıkrasında... Bir Mevlevi, bir Softa ve bir Bektaşi bir araya gelirler. Ortada da bir tepsi baklava vardır. Sonunda o gece en güzel rüyayı görenin baklavayı yemesine karar verilir. Sabah olunca Mevlevi "göklere uçtum" der... Softa "cennete düştüğünü" söyler Bektaşi ise "Siz bir daha bu dünyaya gelmezsiniz diye ben baklavayı gövdeye indirdim" der.

Bektaşi'yi bugün hâlâ yaşatan," türedi Müslümanların" sokaklarda gezip kelle almaları, gözü dönmüş bir bağnazlık ve kinle halka saldırmalarıdır. "Nizam-ül alem", "Türk-İslam sentezi" gibi fikirlerle Cumhuriyetin kuruluşundan 50 yıl sonra tekrar hortlatılmak istenen taassuptur.

Yazımızı bir Bektaşi fıkrasıyla bitirelim; Bektaşi Ramazan'da bir gün peykesinde oturmuş nargilesini fokurdatırken içeri bir softa girmiş. Yürümüş erenin üzerine... "Bre sen Müslüman değil misin" diye başlamış bağırmaya. Bektaşi "Müslümanım" demiş. Softa "Ne zamandan beri" diye yine sormuş. "Kalü beladan beri" diye cevaplamış Bektaşi. Ama softa yetinmemiş; "Peki bu söz ne demek bre zındık" demiş. Bektaşi dikilmiş ayağa "Kalü ben, bela da sen, çek git işine..."

"Bela"nın defolup gittiği dost Ramazanları da yaşamak dileğiyle iyi bayramlar...

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Kamu hakları ve kanunu yerine getirmek için yargıç katında sanıkları kovuşturan en yüksek adli makam. 2) TERSİ tavır, davranış—Şeker hastalarının kullandıkları bir hap 3) Ama—Yıkıntı 4) TERSİ sıkıntılı ve zararlı durum—Pislik——İşaret 5) Bir emir—Bir bayan ismi 6) Bir renk—Amerika'da bir şehir 7) Lanetlemenin halk içinde kullanılan terimi—Ulaştırma 8) Doğrultu—Bir sıradağ.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bir İsim 2) İstanbul'un vapurla gidilen bir ilçesinde oturanlar 3) Önümüzdeki bayramda yiyeceğimiz—Doğuda halkın kullandığı bir söz 4) Tapınma 5) TERSİ cüretkar 6) Vesaire 7) Bilgisizlik 8) TERSİ Türkiye ve Yunanistan halklarının sevdiği bir içki—Pek güzel 9) Bir çoğul eki—Yapıt 10) TERSİ bir hayvan—TERSİ Posta telgraf 11) Kendini beğenme—Su 12) Gözaltı.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:
SOLDAN SAĞA: 1) Parsellemek 2) Reaksion-naS 3) Otlamak-atrO 4) Afallama 5) Elit-Na-raK 6) Tesiret-Fiş 7) Ek-Falaka-ıM 8) enobA-Plaka.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Promete 2) Aet-Leke 3) Rallis 4) skA-Tifo 5) Esma-raB 6) liaF-Ela 7) Lokanta 8) En-La-kP 9) Al-Fal 10) Entari 11) Karmaşık 12) soaK-Ma

Konya Doğanhisar'dan bir okuyucu

SEÇİMLER VE BOYKOT

SORU Bazı gruplar, Parlamentoyu ya da seçimleri boykot etmelerini şöyle özetlemektedirler. Doğruluk derecesi nedir?: "Proleter devrimleri çağında seçimleri boykot etmek Stalin'in bir taktiğidir."

CEVAP Herşeyden önce bu gruplar "Taktiğin" ne anlama geldiğini bilmemektedirler. Bir çağ boyunca geçerli olabilecek bir taktik olabilir mi? Hatta bir çağ için geçerli olan bir strateji bile mümkün değildir. Taktik, bir stratejiyi gerçekleştirmek için belli bir anda ve belli somut durumda uygulanır. Somut şartlar değişince taktikler de değişir. Uzun bir dönem ve her şarta uygulanabilecek bir taktik bulmak mümkün değildir. Zaten taktiğin en önemli özelliği de budur.

Bunu belirttikten sonra söyleneni ciddiye alıp üzerinde duralım. Bir kere Stalin'in böyle bir sözü yoktur ve böyle mantıksız sözler söylemesini de ondan beklememek gerekir. Bu, çeşitli gruplar tarafından teorik dayanak yapılmak için uydurulmuştur. Bugünlerde çeşitli gruplar teorik ve pratik bakımdan çıkmaza girdikçe "Bunu Lenin ya da Stalin söylemiştir" deyip işin içinden sıyrılmaya çalışmaktadırlar. Kaldı ki, Stalin dönemindeki işçi sınıfı partilerinin uygulamaları ortadadır. Herşeyden önce proleter devrimleri çağını açan Bolşevik Partisi böyle bir taktik uygulamamış, bazı şartlarda parlamentoyu boykot ettiği gibi çoğu zaman da seçimlere katılmış ve Bolşevik milletvekillerinin Çarlık Dumasında (Parlamentosunda) bile mücadele etmesini sağlamıştır. (Bu konuda Lenin'in "Sol Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı" adlı kitabına bakınız). Yine Kominterne bağlı birçok işçi sınıfı partisi katılmaları yasaklanmadığı sürece seçimlere girmişler ve parlamentolarda temsil edilmişlerdir. Thalman'ın önderliğindeki Alman Komünist Partisi 1930' larda seçimlerde 3 milyon civarında oy alıyordu. Acaba AKP'nin Stalin'e ithaf edilen sözlerden haberi yok muydu dersiniz?

2. DÜNYA SAVAŞINDA İTTİFAKLAR

SORU 2. Dünya Savaşında Hitler Almanyası Sovyetler Birliği'ne saldırdığında Sovyetler Birliği'nin ABD ile ittifak yaptığı üzerine bir söylenti var. Bunun doğruluk derecesi nedir?

CEVAP Evet, bu doğrudur. O zamanki Sosyalist Sovyetler Birliği faşist kampa karşı sadece ABD ile değil, Fransa, İngiltere ve bütün diğer barıştan yana ve faşizme karşı ülkelerle ittifak yaptı. Bu ittifak zorunluydu.

sorular? cevaplar

O gün dünya halklarının ve devriminin baş düşmanı, başını Hitler'in çektiği Alman, İtalyan, Japon faşist kampıydı. Bu faşist kamp, savaşın kaynağı idi ve bütün dünyayı ele geçirmek üzere harekete geçmişti. O zamanki devrimciler dünya şartlarını tahlil ederek, baş düşmanı ve bu düşmana karşı güçleri doğru bir şekilde belirleyerek stratejilerini tespit ettiler. Baş düşmana karşı birleşilebilecek bütün güçlerle birleşme çizgisi izlediler. Esas olarak dünya halklarına güvenmekle birlikte Hitler faşizmiyle arasında çelişme olan diğer kapitalist ülkelerle de ittifak yapmanın zorunlu olduğunu kavradılar. Eğer böyle yapılmasaydı, Hitler'i yenilgiye uğratmak çok daha zor olacak, hatta belki de anti-faşist mücadele yıkıma uğrayacaktı. O günün şartlarında ABD, İngiltere, Fransa gibi güçlü kapitalist ülkeleri anti-faşist cepheye katamamak, Hitler'in işini son derece kolaylaştıracaktı.

Bugün de devrimciler dostu düşmanı bilimsel bir bakış açısıyla tespit etmeli ve dünya halklarının baş düşmanı Sovyet sosyal-emperyalistlerine karşı birleşebilecek bütün güçlerle birleşme çizgisi izlemelidirler. Devrimcilik kabadayılıkla, duygusallıkla ve kuru slogancılıkla olmaz. Devrim, objektif ve bilimsel tahlile dayanılırsa zafere ulaşır.

Rusya'nın yabancı ülkelerde iki tür ajanı var: Aktif ve "geçici pasif" ajanlar. KGB'ye bağlı olan aktif ajanlar bilgi sızdırmak, söylenti yaymak, cinayet işlemek, su depalarını zehirlemek gibi yollarla siviller içinde panik yaratmakla görevli. GRU örgütüne bağlı "geçici pasif" ajanlar ise askeri ve stratejik yerlere savaş öncesinde sabotaj yapmakla görevli. Savaşa kadar bu "dondurulmuş" ajanlar normal yaşar, savaşla birlikte sabotajlara başlar.

Sovyet Paraşüt komandoları. Bu paraşütçüler, yabancı ülkelerde, ancak savaş zamanlarında harekete geçerek sabotajlar yapan "pasif" ajanlara "yardıma" gidecek.

Sovyet özel kuvvetlerinin, bir ülkeyi içten yıkmaya yönelik planları

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyet casusluk örgütü KGB ve ona bağlı kuruluşların savaş ve barış dönemlerinde nasıl bir çalışması vardır? Konvansiyonel ve nükleer silahları kullanmanın yanı sıra, bir ülkenin önemli merkezlerine nasıl ve ne zaman sabotaj yapılacaktır? Sovyet "geçici pasif" ajanları hangi hallerde aktif olur?

İşte bu ve benzeri faaliyetler "GRU" adıyla bilinen ve KGB' ye bağlı "Sovyet Ordusu İstihbarat Başmüdürlüğü" (Glavnce Razvedyvatelnce Upraylenie Sovetakoi Armii) tarafından yürütülür.

Batılı askeri uzmanların belirttiğine göre GRU, bir Sovyet saldırısının başarıya ulaşması için mümkün olan her şeyi yapar.

"GEÇİCİ PASİF" AJANLAR

GRU, düşman silahlı kuvvetleri yönetim kademelerine ajan sokar. Bu, ya dolaysız olarak önemli yönetim kademelerinde bulunan subaylara yaklaşmakla ya da dolaylı olarak önceden yerleştirilen ajanların yardımıyla sağlanabilir. Örneğin Federal Almanya ordusunda çalışan bir genç ajan subay, mesleğinde yavaş yavaş ilerler ve yükselir. Bu daha yüksek rütbedeki ajanların sayesinde olur.

Halen NATO içinde pasif durumda olan ve savaş anında harekete geçirilmeyi bekleyen bir çok ajan vardır. Casusluk dilinde "dondurulmuş" denilen bu ajanlar, barış zamanında GRU'ya bağlı ve kendilerini denetleyen şahıslarla pek az temas kurarlar ve normal yaşarlar. Ordu kademelerindeki bu ajanlar, ancak, savaş zamanlarında yanlış emirler verip, NATO üyeleri arasındaki işbirliğini önleyerek karışıklık ve panik yaratmaları gerektiği zaman "uykularından uyandırılırlar."

Başka bir yöntem de nükleer ve klasik gemi yapan tersanelerde, yüksek askeri teknolojinin kullanıldığı üretim alanlarında, füze ve muhabere birliklerinde ajan bulundurmaktır. Bu ajanların savaş zamanında "buzları çözülür", sözkonusu askeri üretim merkezlerini, havaalanlarını tahrip eder ve muhabereyi bozar ya da durdururlar. GRU'nun ajanları bu sabotajları gerçekleştirirken, daha önceden askeri bölgelerin çevresine yerleştirilen sivil ajanlardan da yardım alırlar. Hatta bu sivil ajanların sayısı, asker kılıklı ajanlara göre daha fazladır.

BARIŞTA AJANLARIN GÖREVİ

Bir kural olarak ajanlar 40-45 yaşlarındadır ve çoğunluğu erkektir. Bazen de kadınlar kullanılır. Bunlara patlayıcı maddelerin, mayınların ve çeşitli silahların nasıl kullanılacağı, sabotaj yöntemleri öğretilir. Her ajan savaşta ne yapacağını bilir. Bazıları telsiz antenlerini, diğerleri köprüleri, diğer bazıları da demiryolu kavşaklarını tahrip edeceklerdir. Bu ajanların kullanacakları gerekli malzeme, yaşadıkları yere yakın gizli bir yerde saklanır. GRU bu ajanları barış zamanında kullanmaz, çünkü böyle bir şey karşı-casusluk çalışmalarına yarar.

AJANLARIN EĞİTİMİ

GRU, sabotajda kullanacağı ajanları sıkı bir denetimden geçirir. Bu ajanlar, faaliyette bulunacakları ülkelerin dilini bilen subaylardan oluşur. Bu kimselerin İngilizce bilmeleri de gereklidir. Bu ajanlar, faaliyette bulunacakları araziyi, en az o ülkenin subayları kadar bilmek zorundadırlar. Gerektiği zaman o ülke ordusunun askeri üniformasını kullanırlar. Bu ajanlara, bir savaşta atom silahlarından bakteriyolojik silahların kullanımına kadar gerekli bilgiler verilir. GRU'nun sabotaj birliklerine yardım için özel eğitim görmüş küçük paraşütçü birlikler de gerekli yere sevkedilir.

KGB'NİN SAVAŞ SIRASINDAKİ FAALİYETLERİ

KGB, savaşın düşman arazisine kaydırılmasında büyük rol oynayacaktır. KGB'nin personel ve araç-gereç yönünden iyi bir durumda olduğu Batılı askeri uzmanların genel kanaatıdır. Sovyetler Birliği'nde sonsuz nüfuz ve olanaklara sahip olan KGB, yabancı ülkelerde birçok ajanı çalıştırmaktadır. Özellikle Batı Avrupa'da faal olan KGB'nin savaş sırasında nasıl davranacağı birçok çevrenin merak konusudur. Yıkıcı hareketler için Batılı ülkelerdeki uygun ortamdan KGB, düşmanın sosyal yapısındaki canalıcı alanlara ajanlar sızdırmaktadır. Bu alanlar, ordu, siyasal çevreler, Sovyet yanlısı gruplar, büyük sanayi tesisleri, akademik kurumlar, basın, radyo TV ve gizli servislerdir. KGB'nin ajanları GRU'nun ajanlarından daha yaygındır. KGB' ajanlarının görevleri GRU'nun "geçici pasif" ajanlarınkine benzemektedir. Ancak yıkıcı hareketleri sivil halka yöneliktir. Panik yaratmak için söylentiler yaymak, devlet memurlarını öldürmek, gıda maddesi üreten fabrikaları tahrip etmek, su depolarını zehirlemek, vs. gibi faaliyetler KGB ajanlarının ilk elde yapacağı işler arasındadır.

SABOTAJ BİRLİKLERİ

KGB'nin subaylardan oluşan özel sabotaj birlikleri vardır. Birliklerin üyeleri yıllarca eğitim görmüş, tatbikat yapmış, geniş bilgiye sahip olmuştur. Bu ajanlar, sabotaj yöntemlerinin yanısıra, bulundukları ülkenin tarihini halkını, sorunlarını, yaşam ve adetlerini bilmek zorundadır.

Sabotaj eğitimleri yüzlerce kilometrelik arazide, sabotajın yapılacağı ülkenin mimari tarzına uygun olarak inşa edilmiş binalar üzerinde yapılır. Bazen İtalyan, bazen Batı Alman vs. tipi köyler inşa edilir. Sabotaj subayları aynen o ülkelerin insanları gibi davranmaya çalışır. örneğin bira içer, müzik dinler, oyun oynar. Savaş başlamadan birkaç gün önce de, görevlerini yapmak üzere "düşman" arazisine gönderilir.

ATOM VE BAKTERİYOLOJİK SİLAH KULLANMA

Sabotaj birlikleri faaliyetlerini yürütürken atom silahları kullanacak, kimyasal silahlardan ve zehirlerden geniş ölçüde yararlanacaklardır. Daha şimdiden, NATO üyesi ülkelerde kolera, tifo ve diğer hastalık salgınlarının başlamasını sağlayacak somut planlar vardır. Sabotajcılar orman yangınları çıkaracak, hayvanları da zehirleyeceklerdir.

ÜLKELERİN DURUMU

KGB ve GRU ajanları, NATO üyesi ülkelerde, özellikle de Federal Almanya'da faaliyete önem vermektedir. Batı Almanya şimdiye kadar çok sayıda Doğulu casusun ortaya çıktığı bir yerdir. Batılıların tahminlerine göre yaklaşık 8 bin "aktif" ajandan başka 5 bin kadar da "geçici pasif" ajan bulunmaktadır. NATO kuvvetlerinin Batı Almanya'ya dağılmış olmasının da bunda rolü vardır.

KGB, tarafsız ülkeler Finlandiya, Avusturya, İsveç ve İsviçre' ye de önem vermektedir. Moskova uzun yıllar izlediği politikayla Finlandiya'yı büyük ölçüde etkisi altına almıştır. Bu yüzden "Finlandiyalılaştırma" terimi türemiştir.

Fransa'nın durumu ise biraz başkadır. Bu ülke NATO'nun askeri kanadından çekilmiştir, ancak diğer müttefiklerle sıkı işbirliği vardır. Fransa'nın izlediği "detant" (yumuşama) politikasından dolayı Fransa-Rusya ticari-diplomatik ilişkileri gelişmiştir. Bir savaş anında Moskova, Paris'i "tarafsızlaştırmayı" amaçlamaktadır. Ancak sabotaj birlikleri, Fransa'yı "arkadan bıçaklamak" için hazırlıklarını yapmıştır bile.

SAVAŞIN İLK GÜNLERİ

Batılı askeri ve siyasi uzmanların belirttiğine göre KGB, savaştan kısa bir süre önce birçok yerdeki adamını harekete geçirerek, saldırı planlarını gizleyici açıklamalar yapacaktır. Sovyet "diplomatları" yanlış bilgiler verecek, saldırılacak ülkelerin bundan haberdar olmaması için her türlü araç kullanacaktır. Sabotajcılar savaşın ilk saatleri ve günlerinde önceden planlanan yerleri havaya uçurmaya başlayacaktır.

Böylece düzenli orduların saldırısı, nükleeer ve konvansiyonel silahların kullanılmasının yanı sıra, beşinci kolların da yardımıyla ajanlar faaliyete geçecektir. Yabancı ülkelerde sabotaj ve yıkıcılık, Sovyetlerin yayılmacılığını kolaylaştıracak vazgeçilmez etkenlerden biridir.

İzlandalı devrimciler «Komünist Liga»da birleştiler

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İzlanda'da uzun bir süredir birlik görüşmelerini sürdüren "Birlik için Komünist Liga (ML)' Örgütü" ile "İzlanda Komünist Partisi (ML" adlı örgüt geçenlerde yaptıkları ortak bir kongre ile birleştiklerini açıkladılar. "Komünist Liga" adını alan yeni örgüt "Verkalyos blaöiö" (İşçilerin Sesi) başlıklı bir gazete çıkarmayı kararlaştırdı.

Mayıs ayında yapıldığı açıklanan birlik kongresinin bildirisine göre, "Komünist Liga", 'Marksizm-Leninizm" temelinde İzlanda işçi sınıfının kapitalizme karşı verdiği mücadeleye önderlik etmeyi" amaçlıyor. Bildiride, iki süper devlet arasındaki hegemonya mücadelesinin kızıştığı belirtilerek, Sovyetler Birliği'nin daha saldırgan olduğu vurgulanıyor. "Komünist Liga"nın kuruluş bildirisinde, Sovyetler Birliği'nin İzlanda'ya saldırabileceği de belirtildikten sonra ülkenin özel koşullarının ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiğini kaydediyor. İzlanda'da kentlerdeki emekçilerle, deniz kıyılarındaki balıkçıların ve diğer tüm emekçilerin haklarının savunulması gerektiğini belirten kuruluş bildirisi, "İzlanda halkının egemenliğinin savunulması için en geniş cephenin kurulmasının" bir ihtiyaç haline geldiğini kaydediyor.

Sovyet uzun menzilli "Backfire" bombardıman uçağı. Ruslar Avrupa'yı tehdit eden bu uçağın daha gelişmişini yaptılar.

Sovyetler yeni tipte uçak, tank ve denizaltı yapıyor

Rusya'nın askeri harcamaları artarken, ekonomi dar boğazda

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Bir CIA raporuna göre Sovyet askeri harcamaları 1985'e kadar en az yüzde 4 ila 5 arası artmaya devam ederek gayri safi milli hasılanın yüzde 15'ini kapsayacak. Buna karşılık ABD'nin askeri harcamaları gayri safi milli hasılasının yüzde 5'i, Japonya'nın ise yüzde 1'i dolayında.

Rapora göre Sovyet ekonomisi 1978-79 arasında son derece gerilerken, aynı yıllarda askeri işletmelerde hızlı bir gelişme göstermiş, askeri harcamalar gayri safi milli hasılada yüzde 12-14 oranında bir yer tutmuştur.

Raporda ayrıca Sovyetlerin stratejik "Backfire" bombardıman uçaklarına göre daha gelişmiş bir uçak yaptığı ve yeni tipte bir tank geliştirildiği de belirtiliyor.

Öte yandan Sovyet savaş filosunun geliştirilmesi için özellikle yeni tip "Alfa class" denizaltılarının yapıldığı bildiriliyor. Bir Amerikan deniz subayının ifadesine göre, bu yeni denizaltıların gövdesi tamamen "titanyum" madeninden yapılmış. Böylece "Alfa-class"lar büyük sürat yapabiliyor ve daha derinlere inebiliyor.

CIA raporunda ayrıca Sovyet ekonomisinin bir darboğaz dönemine girdiği belirtilerek, son iki yılda petrol üretiminin istenilen düzeyin altında olduğu, kömür üretiminin düştüğü, yatırımların verimliliğinin azaldığı, bunlara karşılık hammadde giderlerinde bir artış olduğu kaydediliyor.

Kıllarına Bile Dokunamazsınız

(Baştarafı 1. sayfada)

MHP'nin zorbalığından kurtulmak isteyen Türkiye halkına çok değerli bir hizmette bulundular. Onların arkasında bugün Türkiye halkı bulunmaktadır. İç barış ve demokrasiden yana olan güçler, en başta da devrimciler, bu gençleri MHP'ye yedirtmeyeceklerdir. Ömer'in, Adnan'ın ve Ali'nin sağlık haberini önümüzdeki günlerden itibaren sizlere sürekli olarak vereceğiz.

Daha önemlisi, daha sırada nice Ömerler, Adnanlar ve Aliler vardır. Kazanın dibi çıkmıştır. MHP'nin uçurumun kenarına ittiği gençler, birer birer ayılmakta ve bize başvurmaktadırlar. Gün gelecek, gerçekleri açıkladıkları için MHP'nin kara listesine giren eski ülkücülerin sayısı, Türkeş'in etrafında kalan elebaşılardan fazla olacaktır.

Son adımı atmakta duraksayan gençlere sesleniyorum: Korkmayınız. Cesur olunuz. MHP, Ali Yurtaslanları "Ne bulabilir, ne vurabilir." Onların kılına bile dokunamaz! Ölüm tehditleri sizleri yıldırmak ve cesaretinizi kırmak içindir. Cesur ve onurlu kararı alanlar, onları–yüzleri bulduğu zaman, MHP'nin eli ayağı iyice birbirine dolaşacaktır. Türkiye'nin de, sizlerin de bu beladan kurtulması için, vicdanınızın sesini dinleyin ve kararınızı verin. Sizleri ülkemizin geleceğine karşı suç işlemekten kurtaracak, gönül rahatlığına ve vicdan huzuruna kavuşturacak biricik çıkış yolu budur.

Ecevit...

(Baştarafı 3. sayfada)

Ecevit, Demirel'in "biz" ve "onlar" kavramı yarattığını, böyle bir bölücü yaklaşımla bölücülüğün bu noktaya getirildiğini söyledi. Ecevit, böyle bir ayırım sonucu, "Hiç bir eylemci gruba elini vermemiş, arka çıkmamış bir parti, devletin ve Cumhuriyetin kurucusu olan CHP, son zamanlarda terörün baş hedefi durumuna böyle getirildi' şeklinde konuştu. Ecevit daha sonra da "Öteden beri 'militarizme' karşı olduğunu söyleyen Sayın Demirel, bu taktiğiyle, şimdi Türk Silahlı Kuvvetlerini de 'biz ve onlar' ayrımı mücadelesinin içine sürüklemeye çaba gösteriyor. Demokrasiye saygılı, bütünleştirici, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı Türk Silahlı Kuvvetlerini bu oyuna getirebileceğini sanıyor" dedi.

Ecevit daha sonra Demirel'in ekonomik konulardaki görüşlerini de eleştirirken, hükümetin hâlâ üreticilere olan borçlarını ödememesinin sorumlusunun CHP hükümeti olmayacağını söyledi. Yoklukların bittiğinin ileri sürülmesine rağmen sigara bulunamadığını hatırlatan Ecevit, "Var olan malların yanına da, fiyatların aşırı yüksekliği yüzünden halk yanaşamıyor" dedi.

Ecevit, hükümetin uyguladığı ekonomik politika nedeniyle, orta boy işletmelerin, esnafın ezilip yok olduğunu belirtti.

CHP Genel Başkanı konuşmasının sonunda "Bizleri, onları bırakıp, Türkiye'yi esenliğe çıkartmak için, bir süre ulusça elele vermek gerekir" dedi.

Katliamın...

(Baştarafı 3. sayfada)

8 Ağustos günü sonuçlanan "K. Maraş Toplumsal Olayları" davasında idam cezası alan 22 kişi, MHP'nin katliamı sırasında birçok kişiyi katletmişlerdi. Gazetemizin 1979 Ocak ayında yayınladığı "Belgelerle Kahramanmaraş Olaylarının İçyüzü" yazı dizimizde, bu katillerin işledikleri cinayetleri tek tek olaylara ve belgelere dayanarak anlatmıştık. Daha sonra ise Askeri Savcının hazırladığı iddianamede idam cezasına çarptırılan katillerin bazılarının eylemleri anlatılmıştı:

Demirel...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Yalnız gayet dikkatle söylüyorum. Genel İdare Kuruluna ait değildir erken seçim kararı almak. Genel İdare Kurulu ittifakla aynı fikirdedir, AP Ortak Grubunun 18 Ağustosta yapacağı toplantıda karar alınması halinde, erken seçim önergesini TBMM Başkanlığına vereceğiz."

Türkiye'de ekim ayı başından aralık ayının 15'ine kadar seçim yapılabileceğini söyleyen Demirel, diğer partilerden destek bulup bulamayacaklarını soran bir gazeteciye, "Hiç bir şey bilmiyorum, herkesi çağırıyorum" şeklinde cevap verdi.

CHP'nin seçim güvenliği olmadığı için erken seçime karşı çıktığını söyleyen bir gazeteciye de Demirel şu cevabı verdi:

"Dünyanın hiç bir yerinde hükümetin seçim istediği, muhalefetin karşı çıktığı görülmemiştir. O bahanedir, yani bu ekimde güvenlik olmayacak da, gelecek haziranda nasıl olacak güvenlik?"

"Türkiye'de çok şeyi tahrip ettik, bir de Meclisleri tahrip etmeyelim" diyen Demirel, TBMM yi kötüleyerek bir yere varılamayacağını, Millet Meclisi Başkanı Karakaş'ın sözlerini esefle karşıladığını söyledi.

ERBAKAN'IN SÖZLERİ

Öte yandan, dün TBMM'de bir basın toplantısı düzenleyen MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan bir soru üzerine, "Bu hükümet seçim güvenliği sağlayamaz, bu nedenle bu hükümetle seçime gidilemez" şeklinde konuştu.

Erbakan, AP işbaşına geldiği zaman terörün bir kaynağını himaye ettiğini, CHP işbaşına geldiği zaman terörün diğer kaynağını himaye ettiğini söyledi.

Yol-İş «İşçiler bayramı ikramiyesiz geçirecek»

ANKARA (ÖZEL)

YOL-İş Genel Sekreteri Muzaffer Saraç, işçilerin bayramı ikramiyesiz geçirmek zorunda kalacaklarını söyledi. Saraç, hükümetin işçi ikramiyelerinin 11 Ağustosta ödenmesini kararlaştırdığını hatırlatarak, o gün yarım gün çalışılacağı için bu sürede işçilerin tümüne ikramiyelerin ödenmesinin olanaksız olduğunu belirtti. Saraç, "Hükümetin işçilere son hediyesi onlara bayramı zehir etmek oldu" diye konuştu.

Kıbrıs'ta...

(Baştarafı 3. sayfada)

lu karşıladıklarını belirttikten sonra "Rum tarafının güvenlik ve iki kesimli toprak kavramlarını kabul etmesi çözüme büyük bir katkıdır. Bu olumlu tutum sayesinde görüşmelerin başarılı geçeceğini tahmin ediyorum" dedi.

Rum tarafı sözcüsü Yuannidis de, görüşmelerden umutlu olduklarını belirtti ve "İyi niyetle yaklaşılırsa iki toplum arasındaki sorunlar çözüm bulabilir" dedi.

Daha sonra biraraya gelen Türk ve Rum tarafı temsilcileri BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın açış konuşmasını dinlediler. BM'nin özel temsilcisi Gobi tarafından okunan metinde, Kıbrıs'ta çözüm için somut ve sürekli girişimlerin yapılması gerektiği belirtildi. Anayasa, 2 bölgeli toprak ve güvenlik kavramlarının görüşmeler sırasında ele alınıp açıklığa kavuşabileceğini belirten Waldheim, gündem olarak şu maddeleri önerdi:

1) 19 Mayıs 1979 tarihinde yapılan Denktaş-Kipriyanu anlaşmasının 5. maddesi gereğince, Maraş kentinin BM denetiminde iskana açılmasını sağlayan anlaşmanın hazırlanması

2) Denktaş-Makarios ve Denktaş-Kipriyanu anlaşmalarında ifadesini bulan iki toplum arasındaki ilişkilerin yoğunlaştırılması için gerekli olan yeni ve pratik önlemlerin alınması.

3) Anayasa önerilerinin incelenmesi ve tartışılması.

4) Toprak sorunu.

BM yetkililerinden alınan bilgilere göre, toplumlararası görüşmeler bundan böyle her haftanın ilk günü Ledra Palas'ta çeşitli düzeylerde sürecek.

MÜMTAZ SOSYAL'IN GÖRÜŞÜ

Özel olarak sorularımızı cevaplayan Kıbrıs Türk tarafı danışmanlarından Mümtaz Soysal, toplumlararası görüşmelerden umutlu olduğunu belirtmesine rağmen, çözümün gerçekleşmesi için "Çok fazla koşulun gerektiğini" söyledi.

Soysal'ın önemle üzerinde durduğu "İki kesimli bölge" (Bizonal) kavramının Rum tarafınca kabul edilmesinin olumlu olduğunu kaydeden danışman, Bizonal kavramının "bir sınırı da" içerdiğini söyledi.

Mümtaz Soysal, bir başka sorumuz üzerine Türkiye'de kargaşalığı Yunanistan'ın çıkardığı şeklindeki iddiasını tekrarladıktan sonra, "Toplumlararası görüşmelerin başarılı geçmesi halinde Yunanistan'ın Türkiye'de anarşiyi kışkırtmaktan vazgeçebileceğini" ileri sürdü.

önce...

(Baştarafı 1. sayfada)

dana getirirken İskender Karyağdı isimli ülkücü şehit oldu. Mustafa Arıcak isimli ülkücü ise ağır yaralanarak ameliyat edildi.

"Kamuoyunda büyük tepki gören bu birinci bombalama olayından sonra önceki gün de MİSK Eğitim ve Kültür Sitesi'nin ikinci defa bombalanması ve bir kişinin ölüp, bir kişinin de yaralanması üzerine gerekli tedbirleri almadıklarından dolayı zor durumda kalan Pol-Der'li polisler 'MİSK Eğitim ve Kültür Sitesini' bombalayanlar, MHP Genel Merkezini ve MİSK Genel Merkezini bastılar ve aradılar."

Hergün gazetesi MİSK "Eğitim ve Kültür Sitesinin" bombalandığını, bombalamanın Pol-Der'li polislerce yapıldığını ve ülkücü İskender Karyağdı'nın öldüğünü yazıyordu.

22 Temmuz tarihli nüshasında ise Sıkıyönetim MİSK yöneticilerini gözaltına almaya başlaması sonucu bu sefer ağız değiştirerek MİSK'in bomba yaparken ölen komando İskender Karyağdı'nın polis olduğunu ve İstanbul'dan gelip MİSK'i bombaladığını yazdı.

Bomba imal ederken ölen İskender Karyağdı, Ali Yurtaslan'ın itirafının önceki günkü bölümünde belirttiği gibi Pol-Zar'ın Müdür Muavini'dir. İskender Karyağdı, Pol-Zar'da iken MİSK'e büyük miktarlarda para aktarmıştır. Ali Yurtaslan itirafının bugünkü bölümünde ise İskender Karyağdı'nın MİSK Genel Sekreteri Mete Beşen'in iddialarının aksine ülkücü olduğunu anlatıyor.

MGK...

(Baştarafı 3. sayfada)

nen atamalar hakkında alınan bilgilere göre, orgenerallerin şu şekilde görevlendirilecekleri belirtiliyor:

Genelkurmay 2. Başkanı Haydar Saltuk Ege Ordu Komutanlığına,

Harp Akademileri Komutanı Bedrettin Demirel 2. Ordu Komutanlığına,

Yeni orgeneral olan Süreyya Yüksel Harp Akademileri Komutanlığına,

Yeni orgeneral olan Necdet Öztorun, Genelkurmay 2. Başkanlığına,

Askeri Şura üyesi Halil Sözer Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine,

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Oramiral Arif Akdoğanlar'ın, kendisinden daha kıdemsiz olan Nejat Tümer'in Deniz Kuvvetleri Komutanlığına getirilmesi üzerine istifasıyla boşalmıştı.

İtiraf bir bir...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bilindiği gibi idama mahkum Mamak katliamı sanıklarından İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanlıoğlu'nun kaçışının ertesi günü bir basın toplantısı düzenleyen TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek, ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan ile yapılan telefon görüşmesini gazetecilere dinleterek Mamak'tan kaçışı düzenleyen örgütün varlığını ve kimlerin kaçırabileceğini açıklıyordu.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının Mamak'tan kaçışla ilgili olarak yayınladığı bildiri Ali Yurtaslan'ın belirttiği gibi cezaevinden kaçışın bir örgüt tarafından planlandığını doğruluyor ve Yurtaslan'ın isimlerini verdiği Yüzbaşı Hasan Mesci, ÜGD Hukuk Masası Başkanı Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu, Av. Yalçin İlikli ve Yaşar Yaralı'nın tutuklandığını açıklıyordu. Yurtaslan'ın itirafında cezaevlerinden adam kaçırma örgütü üyeleri olarak adları geçenler Sıkıyönetim tarafından da aynı örgütün elemanları olarak tutuklandılar.

YÜZBAŞI HASAN MESÇİ: Yurtaslan yazılı ifadesine ek olarak Mamak Askeri Cezaevinde MHP'lilere yardım eden personelin başında Yüzbaşı Hasan Mesci'nin bulunduğunu söyledi. "En çok Hasan Mesçi üzerinde durulmalıdır" dedi. Doğu Perinçek bu sözleri 29 Temmuz günlü basın toplantısında gazetecilere dinletti.

ERDEM ŞENOCAK VE FATİH KİRİŞÇİOĞLU: Ankara Şubesi Hukuk Masasında benden başka Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu vardı... İlk sahte tahliye evrakı Ali Bülent Orkan için hazırlanmıştır. Bu evrakı dışarıda Erdem Şenocak daktiloyla yazdı... Erdem, Dikimevi Postanesinden telgrafı çekti ve Ali Bülent tahliye oldu... Erdem Şenocak'ın Genel Merkeze girmesinden sonra, şahitlerin yıldırılması amacıyla ona bağlı bir tim kuruldu. Bu timle birçok şahit tehdit edildi. Üç-dört şahit öldürüldü... Şoför, Çankaya'da Farabi takside çalışıyordu. burada ne şekilde ifade vereceği anlatılmış, aksi taktirde öldürüleceği söylenmiştir. Bu tehdidi yapanlar Erdem Şenocak ve Fatih Kirişçioğlu idi... Daha sonra Erdem Şenocak'ın emriyle bu şahsın karısı dağa kaldırıldı ve tecavüz edildi... Hakimleri 3-4 kişilik gruplar halinde tutulan villaya gönderecektik. Burada hem dinlenecek, hem de kızlarla ilişki kuracaklardı. Teşkilatta Abdullah Çatlı'nın, Şevkat Çetin'in Erdem Şenocak'ın olanlardan haberi vardı.. 1978 Ağustos ve Eylül aylarında meydana gelen bir dizi cezaevlerinden adam kaçırma olaylarından sonra ben, Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu ve Ali Durdusal, Ali Kaçar'la aramızdaki bir anlaşmazlık nedeniyle onu ekarte etmeye karar verdik... Kaçacak şahıslar için... telgrafları çekenler Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu ve Ali Durdusal'dı." (Ali Yurtaslan'ın itirafından)

AVUKAT YALÇIN İLİKLİ: "Av. Yalçın İlikli İbrahim Çiftçi'ye (Doğan Öz'ün katili) iki tane falçata verirken yakalandı... 1979 başından beri bizimle çalışıyor... 1979 yılı başında Av. Müştak Karabağ'ın bürosundan ayrılmaya karar verdik... Buradan sonra Cebeci Dörtyol'daki Av. Yalçın İlikli'ye ait yazıhaneye taşındık." (Ali Yurtaslan'ın itirafından)

YAŞAR YARALI: "Ayrıca Naci Işıklı, Yaşar Yaralı ve Veysi Başkan da Ankara Şubesi Hukuk Masasına yardım ediyorlardı."(Ali Yurtaslan'ın itirafından)

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor 13

ANAYASA MAHKEMESİNİ SALİH DAYAN BOMBALATTI

(Baştarafı 1. sayfada)

Ali Yurtaslan itirafının bugünkü bölümünde Anayasa Mahkemesinin ve Danıştayın MHP'lilerce bombalanmasını, bunun için yapılan planları ve keşifleri anlatıyor. İtirafın bugün yayınlanan diğer bölümlerinde ise MİSK'te imal edilirken patlayan bomba sonucu ölen İskender Karyağdı ile ilgili MİSK yöneticilerinin tutumunu ve bazı patlama olaylarının nasıl planlandığını açıklıyor.

«ANAYASA Mahkemesi ve Danıştayın bombalanması emrini Salih Dayan vermiş, planları Mehmet Yamtarçelik yapmıştır. Fakat bombalama eylemini kimin yaptığını bilmiyorum. Buraların bombalanması konusunda bunlara talimatın Şevkat Çetin'den geldiğini tahmin ediyorum.

"Önce Mehmet Yamtarçelik'le birlikte, o sırada Ankara Şubesinde bulunan 06 KN 535 plakalı Renault marka arabayla, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın her tarafını gezdik, inceledik, Yamtarçelik çeşitli planlar çıkardı. Arabayı kullanan şoför Bora Tuzcuoğlu idi.

"Bu ön çalışmanın arkasından Anayasa Mahkemesi ve Danıştay bombalandı. Daha sonra Yamtarçelik bir sohbet sırasında, bombalamada 450'lik TNT'ler kullanıldığını söyledi. Bunlar bir kutuya, demir muhafazalar içine konmuş. TNT'nin alt ve üstüne demir parçaları vb. yerleştirilmiş ve üzeri ziftlenmiş. Buna 'geliştirilmiş TNT'deniyor.

"Türkeş, olaydan sonra çok üzüntü duyduğunu basına açıkladı ve yapanları lanetledi. Oysa bu eylemler ülkücüler arasında çok iyi karşılandı. Çünkü Danıştay'ın ülkücülere karşı olduğu şeklinde bir kanı vardı.

"Bu bombalama olayları açığa çıkmadı. Sadece Savaş Çalışkan ve iki arkadaşı İskenderun'da yakalandılar. Sonradan delil yetersizliğinden beraat ettiler. Eylemi bunların yapıp yapmadıklarını bilmiyorum. Savaş Çalışkan İskenderun Ülkücü İşçiler Derneği Başkanıydı."

«BİR keresinde de M.Yamtarçelik'le Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünün çevresini dolaştık.O zaman da Genel Müdürün öldürülmesini planlıyordu. Gece arabadan indik. Niğde Yurduna girdik. Daha sonra dışarı çıkarak yurdun çevresini dolaştık. Tekrar içeri girerek Kredi ve Yurtlar Kurumunun planını çizdik. Bu arada Yamtarçelik, Niğde Yurdunda kalan ve Kredi Yurtlar Kurumunda çalışan ismini bilmediğim birkaç kişiyi çağırarak, 'Genel Müdürün odası kaçıncı kattadır, nerededir'vs. gibi sorular sordu. Daha sonra Niğde Yurdundan ayrıldık. Fakat bu eylemin yarım kaldığını ve Genel Müdüre bir şey yapılamadığını zannediyorum.

"M. Yamtarçelik daha sonra yakalandı, fakat bu olaylar açığa çıkmadı. Ancak Zafer Üstünel'in öldürülmesi olayındaki suçunu kabul etti. Üstünel'in öldürüldüğü günlerde, o semtin Başkanı olan Yamtarçelik, Hüseyin Kocabaş ile Murat Özdemiralp'e, 'Demirlibahçe semtinde komünistleri yaşatmayacağız. Bunun için birkaç komünisti öldüreceğiz' şeklinde talimat veriyor. Ve Üstünel bu talimat gereğince öldürülüyor. Vedat Veligüven yakalanıncaya kadar bu durum bilinmiyordu. Fakat Veligüven yakalandıktan sonra bu cinayetin Yamtarçelik'in talimatıyla işlendiği ortaya çıktı. Veligüven ayrıca silahı Yamtarçelik'ten aldıklarını söylüyor. Ayrıca silahı olaydan sonra yine ona verdiklerini itiraf ediyor. Yamtarçelik bunun üzerine kaçmaya başladı. 1979 Mayıs veya Haziranında yakalandı. Halen cezaevinde. Salih Dayan ise kaçak."

«İSKENDER Karyağdı yakın tanıdığımdı. Zannedersem 1979'un Temmuz ayında MİSK Eğitim Sitesinde Mustafa Arıcak'la bomba yaparken, bombanın patlaması sonucu parçalanarak öldü. Mustafa Arıcak ağır yaralı olarak Numune Hastanesine kaldırıldı.

"MİSK Genel Başkanı Mete Beşen bizi toplayarak hastaneye götürdü. Amacımız Arıcak'ı hastaneden kaçırmaktı. Mete Beşen Mustafa'nın konuşmasından ve olayın açığa çıkmasından korkuyordu. Hastaneye gidince Mete Beşen hemen sedyeye sarıldı ve götürmeye kalktı. Polisler buna izin vermedi ve bizi gözaltına almaya kalktılar. Biz kaçtık. Hastane içinde bir kovalamaca oldu. Arıcak bir süre sonra öldü.

"Mete Beşen önce bombanın dışarıdan atıldığını açıkladı. Fakat bombanın içerde patladığı belliydi.

"İskender arkadaşım olduğu için üzgündüm. O gece içmek için Saray Pavyona gittim. Biraz sonra Mete Beşen ve MİSK kurmayları oraya geldiler. Çok neşeli idiler. Garsondan öğrendiğime göre 96 bin TL hesap vermişler. Ertesi gün Mete Beşen yaptığı basın toplantısında, İskender Karyağdı'nın Pol-Der'li polisler tarafından kiralanmış bir ajan olduğunu, MİSK'i anarşinin içinde göstermek amacıyla buraya yerleştirildiğini söyledi."

«1978'in ilk aylarında Fen Fakültesine bağlı Atom Araştırma Merkezinde bomba yapıldığı konusunda yaygın söylentiler vardı. Hamit Fendoğlu'nun öldürülmesi üzerine gözaltına alınan ÜOD eski Genel Başkanı ve MHP kurmaylarından Muharrem Şemsek serbest bırakılınca MHP Genel Merkezine geldi. Burada sohbet ederken, 'Allahtan ki beni gözaltına aldılar. Bana yapılan baskı eğer başkasına yapılmış olsaydı her şey açığa çıkabilirdi. Çok şükür ben dayandım' dedi."

"BU eylemi Ramazan Göçer tek başına yaptığını söyledi. Ramazan Göçer İmam Hatip Lisesi öğrencisidir. Niğde'deki Akıncı Gençler Derneğine mensuptur."

«1978 Ağustos'unda Kırıkhan'da bir otelde patlayan bomba sonucu iki ülkücü öldü. Bunlar bombaları bir yere yerleştireceklerdi. Fakat valizin içinde patlaması sonucu öldüler. Olayı araştırmak için Şevkat Çetin tarafından Kırıkhan'a gönderildim ve olayın bu şekilde olduğunu öğrendim. O zamanki Hatay Başkanıyla konuşmamda, o da,bombanın ellerinde patladığını doğruladı."

«13 Nisan 1978 günü DMMA (Yükseliş) önündeki bir arabanın bagajında bomba patladı. Birkaç gün sonra da Albayrak Kıraathanesi bombalandı.

"Albayrak bombalanmadan bir gün önce, akşam biz ÜGD Genel Merkezinde oturuyorduk. Muhsin Yazıcıoğlu Yükseliş'ten gelecekler olduğunu, gelirlerse kendisini telefonla aramalarını söyleyerek çıktı. Bize bir telefon numarası bıraktı. Gece 23 civarında Yükseliş'te okuyan birkaç kişiyle birlikte, yine Yükseliş'ten Mahmut Somuncuoğlu ve Yaşar Yıldırım geldiler. Muhsin Yazıcıoğlu ile görüşeceklerini söylediler. Biz de, 'Size bir telefon numarası bırakarak ayrıldı. Oraya telefon edin' dedik. Dernekten telefon ettiler. Yaşar Yıldırım, 'Yükseliş'te bizden başka kimseyi okutmayacağız, onlara Yükseliş'i mezar edeceğiz' şeklinde konuşuyordu. Sonra da, 'Tamam, her şeyi ayarladık. Kararlaştırdığımız gibi yarın bu iş olacak' dedi ve telefonu kapattı. Hep birlikte çıktılar. Ertesi gün Albayrak bombalandı.

"Bu olaydan daha sonra bir sohbet sırasında Ülkücü İşçiler Derneği Genel Yönetim Kurulu üyesi ve Yozgat MHP İl Başkanının kardeşi Vedat Bacanlı, 'Yapan belli olduğu halde bu olaylar ortaya çıkmadı. İkisini de aynı şahıs yaptı. Oğlana helal olsun cesur çocukmuş' şeklinde söz etti. Vedat Bacanlı şu anda Hukuk Fakültesine devam etmektedir."

YARIN: BULGARİSTAN'DAN SİLAH KAÇAKÇILIĞI VE MHP

Dayıbaşı...

(Baştarafı 3. sayfada)

İşçilerin temsilci seçtikleri Mustafa Kandemir ve Mustafa Ovacık dayıbaşların işçilerin günlük ücretlerinin yüzde 40'ına el koyduğunu tespit ettiler. TİKP Ödemiş İlçe Örgütü bir açıklama yaparak Bıçakçı köyünde dayıbaşılığa karşı mücadelenin başarıya ulaştığını ve bunu diğer işçi merkezlerinde de uygulayacaklarını söyledi.

İstanbul'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

Balıkesir'de Perşembe Pazarı ve çevresinde zorla "Bengi" gazetesi satan 33 MHP'li polis tarafından yakalandı. Ancak emniyete yapılan baskılar sonucu sanıkların tümünün serbest bırakıldığı bildiriliyor.

ADANA'DA

CHP Adana İl Genel Meclisi Üyesi Talip Çetin, henüz kimliği tespit edilemeyen silahlı bir kişinin saldırısı sonucu vurularak öldürüldü.

NİZİP'TE

Ahmet Yalçınkaya adlı bir öğretmen, gece evinin kurşunlanması sırasında vurularak hayatını kaybetti.

Barolar Birliği...

(Baştarafı 1. sayfada)

tında yayınlanan yazı serisinde isimleri geçen Baromuza kayıtlı avukatlar hakkında gerekli araştırma ve incelemenin yapılabilmesi için, işin selameti bakımından gazete idarenizden bugüne kadar yayınlanmış gazetelerle birlikte, Baromuza kayıtlı avukatlarla ilgili elinizde mevcut belge asıllarının veya tasdikli suretlerinin celbine, Baromuz Yönetim Kurulunun 7 Ağustos 1980 günlü oturumunda 1094 sayı ile karar verilmiştir.

"Yukarıda belirtilen gazete ve belgelerin Baromuza gönderilmesinin teminini rica ederim."

Yarım kalan adalet

(Baştarafı 1. sayfada)

Şimdi Mahkeme kararını vermiş, katliama katılan, iddianamede sayfaları dolduran hunharlıkları yapanların 22'si idama, 14'ü ise müebbet hapis cezasına çarptırılmışlardır. Müebbet cezasına çarptırılanlardan biri de MHP Türkoğlu İlçe Yöneticisi Mehmet Kızıldağ'dır. Şüphesiz bu bile katliamcıların ve onların elebaşısı MHP'nin yediği ağır bir darbedir.

Ancak bu adalet yarım bir adalettir. Katliamın elebaşısı, planlayıcısı, kışkırtıcısı MHP ve onun yöneticileridir. Bu belgelerle, yüzlerce tanığın ifadeleriyle ortadadır. Hele Çorum katliamından sonra bunu hâlâ görememek çok daha pahalıya malolacaktır. MHP'nin mahkum edilmediği, onun elebaşılarının cezasız bırakılacağı bir adalet görevini bütünüyle yerine getirmemiş olacaktır.

Şurdan emin olmak gerekir ki, mahkemenin haklarında beraat kararı verdiği MHP'li elebaşılar, yakında yapacakları yeni saldırılarla bu kararı bizzat kendileri tekzip edeceklerdir. Maraş'ın katliama uğramış, mağdur halkının vicdanı tatmin edilmek isteniyorsa, adaletin kılıcı MHP kurdunun başına inmelidir. Çünkü, o milletin vicdanında çoktan mahkum olmuştur!

TİKP Başkanlık Kurulu üyelerinin silah ruhsatı talebi reddedildi

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi (TİKP) Başkanlık Kurulu üyeleri Hasan Yalçın ve Mustafa Kemal Çamkıran'ın silah ruhsatı talebi valilik tarafından reddedildi.

TİKP tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Partimiz bugüne kadar çeşitli saldırılarda, beş yöneticisini kaybetmiştir. Birçok üyemiz ise ölmüş ya da yaralanmıştır. Özellikle MHP'nin terörü tırmandırdığı bu dönemde, yöneticilerimizin can güvenliği konusundaki silah ruhsatı taleplerini reddedenler, partimize yönelecek saldırıların sorumluluğunu şimdiden yüklenmiş olmaktadır.

"Partimiz, bu kanunsuz ve taraflı tutumla mücadele edecek ve bütün yasal yollara başvuracaktır."

İtirafın yankıları...

(Baştarafı 3. sayfada)

"Türkiye'de 'kanun hakimiyetinin kurulması'nı ve 'hesap sorma mekanizmasının çalıştırılması'nı gerçekten isteyenlerle, istemeyenler artık belli olmalıdır..."

Uğur Mumcu: «Herkesin görevi»

"Yüksek Hakimler Kurulu Aydınlık gazetesinin Ali Yurtaslan adlı "davadan dönen" bir "ülkücü" eylemcinin açıklamalarını "ihbar" sayarak bu açıklamalarda adı geçen yargıçlarla ilgili soruşturma açmıştır. Yüksek Hakimler Kurulunun gösterdiği duyarlık, hukuk devleti adına sevindiricidir.

"Ali Yurtaslan'ın açıklamaları MHP, ÜGD ve MİSK ile ETKO, TİT gibi terör odaklarının ilişkilerine ışık tutucu savları gündeme getirmiştir. Hukuk açısından bu açıklamalar, bu aşamada, hukuk dilindeki yerleşik diliyle "ihbar" niteliğindedir. Bu ihbarların doğrulanması, kanıtlara bağlanması, devletin görevidir. Ancak devlet bu aşamada bu ilginç açıklamalar karşısında suskun kalamaz. Devlet ilgili bütün kurumları ile bu yayınları "ihbar" saymak zorundadır.(...)

"Ancak, Sıkıyönetim Komutanlarının bu açıklamalar karşısında Askeri Savcılara emir vererek, kovuşturma açacaklarına inanıyoruz. Herhalde bu açıklamalarda yer alan olayların, Sıkıyönetim Mahkemelerinde davaları görülen öteki olaylarla karşılaştırılması yaygın şiddet eylemlerini yaratan bir gizli örgütün ipuçlarını da ortaya sermeye yetecektir.(...)

"Sıkıyönetim Komutanlıklarının soruşturma emirleri olayın önemlice bölümünü gün ışığına çıkartmaya yetecektir"

Çetin Altan: «Çaparızlık»

"Örneğin şiddet odaklarından bir bölümünün devlet örgütleri içinde serpilip gelişmekte olduğu kuşkuları, kamuoyunda çok yaygındır.

"Bu kuşkuyu partiler de, parti yöneticileri de, parlamento da görmezlikten gelmekte, konunun kurcalanmasını birkaç gazetecinin üstüne bırakmaktadır.(...)

"CHP'de iç ve dış olaylar karşısında bir yandan sızlanıp yakınmakta, bir yandan da git gide daha pasifleşmektedir. Ve tek çözümü hükümetin düşürülmesinde görmektedir. Bunu da bir türlü gerçekleştirememektedir.

"Ama üç-beş gazetecinin yaptığı kadar dahi belgesel çıkışlar yapamamakta, o uzunca bir maşayla kızgın sacayağını birilerinin boynuna takma fırsatı kollamaktadır.

halkbilim

TARTIŞMA

HALK KÜLTÜR-BİLİMİ, ULUSAL KÜLTÜRÜMÜZÜN DAYANDIRILACAĞI SAĞLAM BİR TEMELDİR

ABDURRAHMAN ARSLAN
(VAN)

Folklor; tek tümceyle açıklamaya çalışırsak, halk kültürünü incelemeye ve ortaya çıkarmaya çalışan bir bilim dalıdır. Kısacası halk kültürünün bilimidir. Halk kültürü kavramı ise oldukça geniş bir alanı kapsar. Halkın, yıllar boyu yaşam deneyinden çıkarmış olduğu atasözleri, deyimler, bilmeceler; acılı-sevinçli günlerinde yakmış olduğu ağıtlar, türküler, maniler, şiirler; düğünlerinde bayramlarında oynadığı oyunlar; gelenekler, görenekler, inançlar, masallar, ninniler, hikayeler, tekerlemeler, fıkralar, halıcılık, işlemecilik... hepsi folklorun kapsamına girerler,. Folklor, işte bu kültür birikiminin bilimidir.

"Halkbilim, Halkiyat, Halk bilgisi" sözcüklerinden hiç birisi, "folklor" sözcüğünün anlam olarak karşılığını vermemektedir. "Folklor" sözcüğü, yukarıda da belirttiğimiz gibi, esas olarak halkın kültür birikiminin bilimi olarak bilinir. Oysa, "Halkbilim, Halkiyat, Halkbilgisi" sözcüklerinin üçü de "Genel olarak halkı inceleyen bir bilim" anlamını taşırlar. Fakat, folklor, genel olarak halkı inceleyen bir bilim dalı değil, halkın kültür yapısını inceleyen bir bilim dalıdır. Bu nedenle, "folklor" sözcüğü karşılığında "Halkkültür-bilimi" kavramını kullanmak daha doğru olur.

Halkkültür-bilimin (folklorun) ulusal kültür açısından taşıdığı öneme gelince; herşeyden önce, her türlü yozlaşma ve çürümeye karşı ulusal kültürün dayandırılacağı sağlam bir temel; güçlü bir kaledir.

Halk; söylediğini yapmacıksız söyleyen, sanat kaygusu, kazanmak-kaybetmek kaygusu taşımadan duygularını çeşitli biçimlerde dile getiren, daha önemlisi bunu yaşantışından süzerek yapan bir ozandır. Doğayla yüz yüze ve mücadele halinde olması; gördüğünü, duyduğunu yaşam deneyiyle birleştirerek ortaya koyması, söylediklerine hem gerçekçilik, hem de sağlamlık kazandırır. Ulusal kültürün, emperyalist ve revizyonist kültürlerin yozlaştırma çabalarına karşı koyabilmesi açısından bu temele dayanması gereklidir.

İkinci olarak, ulusal kültürün tüm halka maledilebilmesi için halkın kültürünün aydınlarımız tarafından özümlenmesi gerekmektedir. Halkın duygularını, düşüncelerini, isteklerini, mizah yönünü, acılarını, sevinçlerini anlamayan; halkın kendi duygu ve düşüncelerini nasıl ve ne biçimde orta yere serdiğini bilmeyen bir aydının, yarattığı sanat eserini halka kabul ettirmesi mümkün değildir. Bu durum ise ulusal kültürümüzde halk ile aydınlar arasında bir kopukluğa yol açar -ki zaten böyle bir kopukluk da vardır.

Halkkültür-bilimini başlı başına bir bilim dalı olarak ele almak kanımca daha doğru olur. Her ne kadar Sanat Ansiklopedisinde "Bir milletin şarkılarını, darb-ı mesellerini, itikatlarını, adetlerini tetkik eden bir arkeoloji şubesi..." (Cilt: 2 sayfa: 600) diye tanımlanırsa da, halkkültür-bilimi (folklor), herhangi bir bilim dalının şubesi-kolu olamayacak kadar geniş bir çalışma alanına sahiptir. Bu nedenle hem yorucu ve yoğun araştırmaları, hem de uzmanlaşmayı gerekli kılmaktadır. Bu özellikleriyle halkkültür-bilimi ayrı bir bilim dalı olarak ele alınmalıdır.

Halkkültür-biliminin en çok ilişkide bulunduğu bilim dalları, sosyoloji, arkeoloji ve dilbilimdir.

Sosyoloji: Halkkültür-biliminin inceleme alanına giren toplumun gelenek, görenek, inanç yapısı gibi konuları araştırır, bunların neden ve sonuçlarını inceler. Bu bakımdan halkkültür-bilimi araştırmalarına yardımcı olur. Ayrıca toplumun maddi temelini gün yüzüne çıkararak, bu maddi temel üzerinde yeşererek kültür hakkında daha sağlıklı bilgilere ulaşmamızı sağlar.

Arkeoloji; kazılarla elde ettiği çeşitli sanat ve kültür bulgularını, doğrudan doğruya halkkültür-biliminin hizmetine sokar. Halkın tarihsel kültür gelişiminin orta yere çıkarılmasında önemli bir görevi yerine getirir.

Kültür; her şeyden önce bir dil ürünü olduğundan, dilbilimin halkkültür-bilimi araştırmalarında büyük rolü vardır. Eski yazıt ve yapıtlardaki metinlerin, gerek bugünkü yazı diline çevrilmesi ve gerekse halkın dilinde; gönlünde yer etmiş sözlü kültür ürünlerinin orta yere çıkarılması, ancak dilbilimi aracılığıyla mümkün olmaktadır. Bu her şeyden önce kültürel geçmişimizi daha yakından tanımamızı sağlar; böylece de gelecek açısından kültürümüz sağlam dayanaklara sahip olur.

Halkkültür-bilimi sadece geçmişle ilgilenmeyip bugünü de içine alan bir bilim dalıdır. Halkın kültürünü geliştirme ve sürdürme yeteneği körelmemiştir ki, halkkültür-biliminin bugünü kapsama görevi de ortadan kalkmış olsun. Halkkültür-bilimi ürünlerinin büyük bir bölümünün okur-yazarlığı kıt olan halk tarafından, sözlü olarak ve gelenekler biçiminde kuşaktan kuşağa aktarıldığını düşünürsek, geçmişi kapsayan araştırma ve incelemelerin günümüzden başlaması gerektiğini kabul etmemiz gerekir. Halkkültür-bilimi, bu özelliğiyle en az diğer bilim dalları kadar yaşayan bir bilim dalıdır.

Ulusal kültürün derinlemesine ve genişlemesine gelişebilmesi için, halkkültür-bilimi ürünlerinin kültür ve sanat dünyasında geniş bir biçimde tanıtılması; bununla da yetinmeyip, benimsetilmesi gerekir. Ulusal kültürün geleceği açısından bu durum, oldukça önemlidir. Bu, hem halkın daha yakından tanınmasını sağlayacak, hem de halk ile aydınlar arasındaki kopukluğu belli ölçülerde giderecektir. ("Belli ölçülerde..." diyoruz çünkü bu kopukluğun daha birçok nedenleri vardır. Ayrı bir yazının konusu olan bu nedenlere, konumuzu doğrudan ilgilendirmediği için değinmiyoruz.) Böylece de halkın olumlu değişimlere açık olması sağlanacaktır.

Gelecek açısından yapılması gereken birinci şey halkkültür-bilimi ürünlerinin basım, yayın ve dağıtımının daha yoğun yapılmasıdır. Ayrıca aydınlarımızı halkımızın kültürel dokusunu öğrenmeye, özümsemeye teşvik etmeliyiz. Şurası unutulmamalıdır ki halk, ulusal kültürümüzün de bitmek tükenmek bilmeyen ilham ve hammadde kaynağıdır.

RAMAZAN'lık

GAZANFER ERYÜKSEL

Üzüm hoşafı gibi gökyüzü

Ramazan geldi, hoş geldi, baklava tepsisi boş geldi. O mu yedi? Bu mu yedi? Baklavayı kimler yedi? Kuş olup uçtu tepsi. Altı kaval üstü Şişhane. Yandım kül oldum aman ben o yare, ben o yare. Kaşları bağlama sapı, burnu zurna. İki yanağında iki kurna. Saçları kanun teli, sen seni bil sen seni. Biraz daha zırvalarsan patlatırlar enseni. Satırla kesip tekerlemeyi, afiyetle yiyip kadayıfı şekerlemeyi, bal dökelim hikayeye.

İsim isme, cisim cisme, adam adama, semt semte benzermiş, ol sebepten kimse alınıp gücenmeye.

Eski Ramazanlarda hali vakti yerinde olan aileler, herkese açık iftarlar düzenlerlermiş. Bu iftarlar "Bedava sirke baldan tatlıdır" diyen mollalar için reddedilmesi olanaksız birer yağlı lokma olurmuş tabii. Bu mollalardan ikisi iftara doğru zengin konaklarından birine uğrarlar ve hemen sofraya buyur edilirler. Sofra da ağzınıza layık. Bir kuş sütü eksik derler ya, bu söz herhalde bu sofra için söylenmiş olmalı. Peynirin envaisi; beyaz peynir, kaşar peyniri, gravyer peyniri, lor peyniri, tulum peyniri... Reçelin çeşidi; gül, kayısı, incir, portakal, turunç, vişne, patlıcan, evet yanlış duymadınız patlıcan reçeli. Balın, kaymağın alâsı. Gelelim zeytinlere... Baş parmak iriliğinde yeşil zeytinler, canım sele zeytinleri..

Mollalar iftarlıklara bakar iftarlıklar mollalara. Yutkuna yutkuna topun atılmasını beklerler. Nihayet top atılır. Oruçlar hurma ile bozulur. Önce iftarlıkların altından girilir, üstünden çıkılır. Sonra sofraya dumanı mis gibi tüten işkembe çorbası gelir. Ardından etli yemekler, mevsim sebzeleri ve mis gibi tereyağı kokuları ile pilav gelir ortaya. İftar, Ramazanın geleneksel tatlısı güllaç ile tamamlanır. Konak sahibi mollalara sorar, "Doydunuz mu mollalar?" "Doyduk elhamdülillah" der mollalar. Konak sahibi uşağa küçük bir el işareti yapar. Sofraya nar gibi kızarmış koca bir tepsi baklava gelir. Mollalar önce baklavaya sonra birbirlerine, daha sonra da konak sahibinin yüzüne bakarlar. Bey bıyık altından gülümseyerek, "Unutmuşum" der, "Zaten tıka basa doymuştuk." Mollalar hafifçe kıpırdanırlar ve yalvaran gözlerle beye bakarlar. Bey uşağa dönerek "Yiyecek yer kalmadı, baklavayı kaldırın" der. Mollalardan biri hemen atılır, "Aman beyim, zat-i alileriniz bir meclise girseniz de her yer dolu olsa şanınıza uygun bir yer açılmaz mı?" der.

Bey "Açarlar" diye cevaplar. Mollalar, "Biz de midemizde bu baklavanın şanına uygun bir yer açarız" derler. Beyin "Buyurun" sözü ile kolları sıvayan mollalar baklavaya girişirler. Birkaç dakika sonra tepsi tertemizdir.

Diş kiralarını da alan mollalar, beyin çağırdığı bir arabaya binerek yola çıkarlar. İlk yol ayırımında arabacı arkaya seslenir. "Ne tarafa sapacağız mollalar?" Kulak kabartan arabacı iniltiden başka bir şey duyamaz. Bir de bakar ki ne görsün, mollaların biri ölmüş, biri ha gitti, ha gidiyor. Arabayı en yakın çeşmenin önüne çeker. Yüzüne su serpip ayıltmaya çalışır. Bir ara kendine gelen molla, gökyüzündeki yıldızlara bakar ve mırıldanır: "Hey Cenabı Rabbülalemin, sen nelere kadirsin Yarabbi, şu gökyüzüne bak, iri taneli üzüm hoşafı gibi" der ve tekrar bayılır.

Tiryakilerin ahı

Bir taşına yekpare acem ülkesi feda edilebilen bir kentimiz İstanbul. Değişen zaman içinde bazı kurumlar zamana direnerek asırlık çınarlar gibi ayakta durabiliyorlar. Bazı kurumların ise, adı yadigar kalıp kendileri değişiyor. Örnek mi?... Kahvehaneler... Ne o bir tuhaf oldunuz değil mi?.. Nasıl olmazsınız. Ah..ah.. Evet; çekilen ahları duyar gibi oluyorum. Boğaz'da şöyle denize karşı bi orta şekerli kahve, ya da yemek üstüne şekerli bi kahve. Nerede o günler nerede?.. Kahve artık parası çokça olanların karaborsadan alıp içtikleri bir nesne oldu. En iyisi kahvehanelerin adını çayhane olarak değiştirmek.

Eskiden kahvehanelerin kahve sattığı, paranın para olduğu devirde edebiyata düşkün bir kahveci, kahveye yaptığı zammı bir şiirle söylemiş ve şiiri kahvenin duvarına asmış:

Kahve Yemen'den gelir, yolları ırak
Beş para yetişmiyor hemşerim, on para bırak.

Bunu okuyan bir kahve tiryakisi zammı gayet edibane bir şekilde protesto eden cevabi bir şiiri duvara yazıvermiş:

Kahve Yemen'den gelir, yolları sapa
Beş para yetişmiyorsa, kahveyi kapa.

Kahve tiryakilerinin ahı göğü tutuşturmadan bu yazıyı bitirmek en iyisi olacak galiba. Çay saati de geldi zaten...

Halk ozanlarımız

Aşık Fermani Altun

Fikri Çiçekçi

Ozanımız Fermani Altun 33 yıl önce Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesinin Ağcaşar köyünde dünyaya gelmiş. Binboğa Dağlarının eteğindeki okulsuz, yolsuz, elektriksiz Ağcaşar köyüne babası Dersim'in Pilseng aşiretinden gelmiş ve yerleşmiştir. Küçük yaşta Pir Sultan'a, Kazak Abdal'a olan tutkusu onu saz öğrenmeye ve onlar gibi olmaya özendirmiş ve bu arada Afşin'de ilk ve ortaokulu okuduktan sonra Diyarbakır Sağlık Kolejine gitmiş, iki yıl burada okumuş ancak ailesiyle İstanbul'a gelmek durumunda kalmış ve Sağlık Kolejini burada bitirmiştir.

1964 yılında sanat hayatına atılmış olan ozan "Halk Ozanları Derneğini" kurmuş, devrimci mücadelenin yeni yeni filizlendiği dönemde Türkiye tarihinin ilk plak yasağı Fermani'nin plağına uygulanmış. Bu yasaklama ile beraber çeşitli türkü, yazı ve konuşmalarından hakkında 60'a yakın dava açılmış, ardından hapis ve sürgün cezaları gelmiştir. Ama ozan yılmamış, kelepçeler koluna takıldıkça o haykırmıştır:

Yine kelepçeler girdi koluma
Dayanmak zor oldu oy yavru yavru.
Ben varıp giderken kendi yoluma
Şu zalimler sardı oy yavru yavru.

Oğlum özgür, kızım devrim nasihatım
Bilirsin insana canım adadım.
Kalırsanız benden geri bir adım.
Vallahi tanımam sizi, oy yavru yavru

Şu zalimin, beton duvar hücresi
Ne yatacak yeri ne de havası
Neden bitmez ozanların çilesi
Bu yoldan kim döndü oy yavru yavru

Sanmayın Fermani böyle usanır
Hele kurban gider ölme dayanır
Bu millet de elbet bir gün uyanır
O günde sorarlar oy yavru yavru

Daha sonra 3 yıl yurt dışında kalan Fermani 17 ülke dolaşmış ve yeni türkülerinde yurt dışındaki işçilerimizin dertlerini dile getirmiş, aynı zamanda aranan sevilen bir sanatçı olmuştur. 71'in gadrine Fermani de uğramış, işkence görmüş, işkenceler için şöyle demiş "İşkence canileri" adlı şiirinde:

İnsanlığın yüz karası
Ey işkence canileri
Karanlığın kör kuyusu
Ey işkence canileri

Kan kusan vay benim bacım
Yürekten çıkmıyor acın
Alınacak senin öcün
Ey işkence canileri

Vietnam'dan bir eşiniz
Bu sizin son gelişiniz
Meydana çıktı keliniz
Ey işkence canileri

Halktan bir seda geliyor
Yeter zulüm dur be diyor
Yoldaşların kan ağlıyor
Ey işkence canileri

Neden korkar kaçarsınız
Rezaleti gizlersiniz
Namussuza maşasınız
Ey işkence canileri

Ceryan, falaka sökmez ki
Bu yoldan giden dönmez ki
Fermani sizden korkmaz ki
Ey işkence canileri

İnsanı sevmiş Fermani. İnsan hakkına, yaşam özgürlüğünün kutsallığına inanmış ve insanların bölünmesine karşı çıkmış. İnsanların birleşerek, halk arasındaki çelişkilerin barışçıl yoldan giderileceğine inanmış. Bu günlerde körüklenmekte olan Alevi-Sünni ayırımına karşı şöyle diyor Fermani:

Nedir bu gavur, nedir Müslüman
Ben insanım insan hakkı tanırım
Nedir Alevi-Sünni, nedir ayırım
Ben insanım insan hakkı tanırım.

Fakir yoksul soyup Arap gezeni
Bir it tüyü bitirirse yüzüne
Fakiri kandırır kendi sözüne
Ben insanım, insan hakkı tanırım.

Fermani harikat böyledir böyle
Mazlumu uyutup etmişler köle
Uykudan uyandır doğruyu söyle
Ben insanım insan hakkı tanırım.

Baskı nerede ve nasıl olursa olsun karşı çıkmak gerektiğini söyleyen ozanımız, ozanların birleşmesi gerektiğini belirtiyor.

Ozanlarımızın günümüzde önemli görevlerinin olduğu vurgulayan Fermani, halkın uyandırılmasında, bilinçlendirilmesinde ve örgütlenmesinde ozanların ve ozanlık mesleğinin geçerliliğini sürdürdüğünü söylüyor.

Anarşinin, ekonomik ve sosyal durumun ozanları da güç duruma düşürdüğünü, eskisi gibi geceler düzenleyemediklerini belirten Fermani, hangi şartlarda olursa olsun ozanların susmayacağını ve her zaman mücadele içinde olması gerektiğini söylüyor.

SAYILI GÜNLER
MUZAFFER BUYRUKÇU

26.12.1979 (2)

Herkes sustu ve Neşe Karaböcek'in sesi çağladı

Bu şamata sürerken içkiler şişelerde durduğu gibi durmamış, gencini, yaşlısını zıvanadan çıkarmıştı. Masaların önlerinde, aralarda kendileri çalıp kendileri oynuyor, dengesini sağlayamayıp yuvarlanıyorlardı. Kimileri sık sık podyuma fırlıyor, şarkıcılara karanfeller, güller, kır çiçekleri uzatıyor, isteklerini fısıldıyorlardı. Hava kararıyordu, dehşetli bir kavganın tohumları atılıyordu. Sezdim. Nerden sezdim... Gençler ayrı kümeler oluşturmuşlardı, bir kümenin şarkılarını bastırmak amacıyla düşmanca onlara bakarak bağırıyor, saçma sapan şeyler söylüyorlardı. Gök gürleyecek, yağmur yağacaktı. Gerçi Aksekili büyükler, heyecanlı kümeleri yatıştırma girişimiyle sağa sola seğirtiyorlardı ama, uzaklaşır uzaklaşmaz gene bağırmaya başlıyorlardı. Neşe Karaböcek, gecenin yıldızı, assolist şarkıcı projektörlerin dolunay biçimindeki sarı, yuvarlak ışıklarıyla aydınlandı. Alkış, ıslık, gösteri, sallanan kollar... Böyle yerlerin müdavimleri, günün beğenilen, sevilen şarkılarının adlarını ulaştırdılar Neşe Karaböcek'in kulaklarına. Neşe Karaböcek, gülümsüyor, baş sallıyordu. Podyumu baştan aşağıya geçti hızlı hızlı, dinleyicileri selamladı. Alkışladılar, aynı anda boşlukta uçan çiçekler renk kavisleri çizerek küçük ayaklarının dibine düştü. Gövdesinin sırtını açık bırakan parlak siyah giysisiyle, kızıl kumral saçlarıyla Ece'lere benziyordu. Göğsünün altı gözalıcı pullarla bezeliydi. Sol yanında siyah bir devekuşu tüyü, sağ elinde siyah bir pelüş vardı.

Herkes sustu ve Neşe Karaböcek'in sesi çağladı. Yaşar Özel'den sonra ilgiyle izlediğim tek şarkıcıydı... Alkışlar, şarkı, alkışlar, şarkı, çiçekler, küçük kızların yanaklarında Neşe Karaböcek'in öpücükleriyle dönüşü, saz takımının alkışlanması, şarkılar... Ona yakın şarkıyla doyurdu milleti. Programını bitirmeye beş dakika kala podyuma yalpalayarak çıkan sarhoşu ilgililer indirmeye kalkışınca ortalık karıştı... Neşe Karaböcek, korkudan sahnenin gerilerine çekildi, sandalyelerin bacakları başların üzerinde yükseldi, yumruklar, naralar savruldu, masalar devrildi, şişeler, tabaklar şangırtılarla parçalandı, kavganın olduğu yerdekiler kaçıştılar. Ağızlar, burunlar kanlandı. Herkes ayaktaydı ve kavganın ne yana doğru akacağını dikkatle izliyor; ona göre önlem alıyorlardı.

Aksekililerin büyükleri bu kez daha büyük sorumlulukları üstlendiler, canlarını dişlerine takarak kavgacıların aralarına daldılar. Polisler epey uğraştılar, kimilerini karakola, kimilerini hastaneye götürdüler...

Neşe Karaböcek söylüyordu, ürkek bakışlarla, neşesi kaçmış dinleyicileri tarayarak... Bu kavganın bıçaklısı, tabancalısı gündemdeydi, her an gelebilirdi. Usulca sıvıştım "Yangını var zelzelesi var" diyerek.

Kızılay'a vardım. Eksi üç derece soğuk burnumu, kulaklarımı kızartmış, vücudumu katılaştırmıştı. Zafer çarşısına girdim, Doruk Kitabevi'nin her daim açık kapısından baktım kafamı muzip bir çocuk gibi uzatarak, tezgâhın arkasındaki Hasan'a. Dinçer Kişioğlu'nun koltuğunda rahatlayan TRT'ci Yusuf'a, selâm verdim. "Patron nerde?" Yusuf, kaşlarını -biz istesek de böyle bir şey yapamayız- dercesine kaldırdı, "gelmedi."

"Gelmeeez, patrondur çünkü, Özgürdür. Onlardan arta kalan özgürlük kırıntılarıyla da biz geçiniyoruz." dedim.

"Yapma, Dinçer abiyi harcama!" dedi Yusuf, güldü.

"Dinçer'e sozum vok, çok severim kendilerini... Genel olarak konuşuyorum. Patronlar özgür değil midir?" dedim.

"Özgürdür." dedi Yusuf.

"Eh, biz de başka bir şey demedik zaten. Kahveniz var mı?"

"Brezilya'dan gemiye binmiş." dedi Hasan.

"Güzeeel, zeki bir kuşak yetişiyor." dedim, el salladım. Karşıdan tepsiyi çayla doldurmuş kahveci İsmet geliyordu, yolunu kestim, "Kahveyi ne zaman içeceğiz kumandan?"

"Kahve var ama pahalı..." dedi İsmet.

"Ne kadarsa verelim." dedim.

"Ben burda fincanı on liradan kahve satamam, bırakmazlar."

"Peki, bir çay alayım bari." Aldım çayı; yudumlaya yudumlaya gezindim, kulağıma "Meşgulüm, görmüyor musun?" diyen sert bir ses çarptı... İstanbul kazan ben kepçe iş aradığım yıllarda -kâtiplik- için başvurduğum bir şirketin hizmetlisi, "Bey gelmedi daha." demişti. "Beklerim." Hayalleri hayallerin üzerinden aşınıyor, katipliği kaparsam neler yapacağımı tasarlıyordum. Üç saat sonra dev bir Japon güreşçisini anımsatan (Bey) yanını yöresini alan, arkasından finolar gibi koşturan, el oğuşturan "Hakkı alini var beyefendi!" diyen dalkavuklarıyla görünmüştü, kapılar açılmış, odasına giren (Bey)'e su bardağı dolusu kahve yetiştirilmişti. Onbeş, yirmi dakika alacağım yanıtın heyecanıyla boğuşmuş, dalmıştım içeriye. Mandanın trene baktığı gibi bakmış, "Ne istiyorsunuz?" sorusunu yöneltmişti. Kekelemiştim. "Ben. kâtiplik..." Gazetenin ikinci sayfasını hışırtıyla çevirmiş, "Görmüyor musunuz, meşgulüm" demişti. "İşe alınıp alınmayacağımı öğrenmek istiyordum da..."

"Meşgulüm, başka zaman gelin.."

İçimden en güzel küfürleri arka arkaya dizmiş, adamın başına çorap örme sorununu şeytana havale etmiştim.

Arkadaşım A.Rahim Balcıoğlu'da bir gün Akbaba dergisinin yolunu tutmuştu, Yusuf Ziya Ortaç'a yazı vermek için. Odasının kapısını tıklatacağı sırada korkunç bir bağırmayla sarsılmıştı. Üstad birilerini A.Rahim Balcıoğlu'nun yüzünü kızartan ağır sözcüklerle azarlıyor, itin kıçına sokup çıkarıyordu. Balcıoğlu, pişman olmuştu, ayrıca kafasında büyüttüğü Yusuf Ziya mitinin iskambil kâğıtlarından kurulan şatolar örneği yıkıldığını anlamıştı. Görürse yanılgısı, hayal kırıklığı olguları daha başka boyutlar kazanacak, adamdan iyice tiksinecekti. Ama birtakım duygular odaya doğru itiyordu Balcıoğlu'nun, yazı işleri müdürü Ahmet Koçer'in de yüreklendirmesiyle eşikten atlamıştı. Maroken koltuklarda Halk Partili ünlü bir milletvekili, kalantor üç konuk kahvelerini höpürdetip sigaralarını tüttürüyorlardı. Azarlanan karikatürist eriyip bitmişti... Yusuf Ziya Ortaç, öfkesini ötekilerden ağır bir sözle noktalarken gözleri A.Rahim Balcıoğlu'na ilişmişti. "Siz ne istiyorsunuz? Görüyorsunuz ki meşgulüm..."

A.Rahim Balcıoğlu, çıldıran sinirlerini dizginlemiş, "Yusuf Ziya Bey'i, o büyük yazarı görecektim." demişti.

"Yusuf Ziya benim..."

"Hayır efendim, Yusuf Ziya Bey siz olamazsınız." diyerek çıkmıştı. Arkasından seslenilmişti, çağrılmıştı ama A.Rahim Balcıoğlu geriye dönmemişti.

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÇORUM katliamı 13

HAZIRLAYANLAR:
DOĞAN YURDAKUL
NUSRET SENEM

İl Başkanları ne diyor?

Soru Çorum'da halen sürmekte olan iç göçü nasıl karşılıyorsunuz?

Cemal Solmaz (CHP İl Başkanı)

Daha önce başlamış olan iç göç, 4 Temmuzdan sonra can korkusuyla hızlandı. Bunu idare de önleyemiyecek hale gelmiştir. Bölünme açısından üzüntü duyulacak bir olaydır. Ama bir yandan da halktaki bu can korkusunu anlayışla karşılamak gerekir. Önlenmesi için zaman gerekir. Şahsen ben kendi apartmanımda alt katta oturan komşumu bile durduramadım.

Abdullah Tahtalı (MSP İl Başkanı)

Devlet can, mal ve namus emniyetini sağlamadığı müddetçe iç göçün devam etmesi çok normaldır. Bu devletin bu görevi en kısa zamanda yapmaması, karşılıklı kutuplaşmayı tamamen odaklaştıracağından sonuç pek iyi olmayacaktır. Köşeleri beklemeden ziyade, suçluların cezalandırılması gerekir.

Mehmet Patlar (TİKP İl Başkanı)

Kentimiz için çok tehlikelidir. MHP'nin saldırılarının daha tehlikeli boyutlara ulaşmasına yol açar. Bu durum idarenin tutumundan kaynaklanmaktadır. İdarenin halka güven vermesi gerekir. Can güvenliğini sağlayamayan yönetim, göçe engel olamaz.

Soru— Bazıları Milönü'ne belediye şubesi açılmasını isterken, MHP'lilerde Ulukavağa askerlik şubesi açılmasını istiyor Bu talepler şehrin bölünmesini hızlandırmaz mı?

Cemal Solmaz

Belediye şubesi işi belediyenin bileceği iştir, yasal bakımdan mümkünse açabilir. Ama iki askerlik şubesini tasvip etmek, bölünmeyi tasvip etmek demektir.

Abdullah Tahtalı

İstekler gayet tabiidir. Zira askerlik şubesine giden köylü gençlerimizin kominist militanlar tarafından kaçırıldığı daha önce görülmüştür.

mehmet Patlar

Her iki istek de bölünmeyi onaylamak anlamına gelir. Belki can güvenliği bakımından bazılarına kolay bir yol gibi görünebilir. Ama sonuçları çok acı olur.

Tespit edilebilen kişiler

(MHP saflarından kopan bir kişi anlatıyor)

Çorum katliamı dizimizin yayınlandığı sırada, Çorum TİKP İl Örgütüne başvuran bir kişi, daha önce MHP saflarında bulunduğunu belirterek olaylar içinde gördüğü ve bizim tespit edememiş olduğumuz kişilerin adlarını bildirdi. İsmi bizde mahfuz bulunan bu tanığın bildirdiklerini de adli makamların dikkatine sunuyoruz.

Olaylara karışan polisler

(Daha önce açıkladıklarımıza ek olarak)

BEKİR MUTAN (Adapazarına tayin edilmiş olduğu halde katliam sırasında Çorum'a geldi), HALİS ÇAKMAK, KEMAL AYDOĞAN, MUSTAFA ÇETİN. (Tayini çıktığı halde Çorum'dan gitmeyenlerden.)

Diğer olaylar

KEREM GİRİT (Sarılık'ta ev yakma olayları), ÇERKEZ SEFER ve OĞULLARI (kırmızı Anadol marka araba ile Yeşildere köyünden silah taşıdılar), MOTORCU ORHAN'ın kardeşi ERDOĞAN, MUSTAFA ÖZKADEM (19 DD 578 plakalı arabasıyla silah taşıdı, Devane Camisi karşısındaki evi silah deposu olarak kullanıldı), MUSTAFA TAMAY, CAN ÖZMEN UĞUR ÖZKUYUMCU, ZEKİ ÖZDEMİR, RECEP ORKAY (tutuklu), HAYRETTİN ÖZDEMİR, ŞÜKRÜ ÖZDEMİR, (kardeşleri SEYFİ ÖZDEMİR'i yanlışlıkla vurdular, savcılığa kendi kendini vurduğunu söylediler), HÜSEYİN IŞIK (19 AR 813 plakalı arabasıyla silah getirdi), MUSTAFA TÜRK (Üçevler'de katliama katıldı), FAHRİ KAYMAK, RECEP KURŞUNCU, LATİF ÇELİK ve FAZLI ÇELİK (Üçevler ve Sarılık katliamlarına katıldılar), ELVAN KARALAR, TURGUT, SELİM GÖKGÖZ (bu üç kişi Devane'deki saldırıları yönettiler), KADİR FINDIK (eski ÜGD Başkanı, Mehmet Yıldırım'ı öldürenlerden), AHMET ÖZGÜN (lakabı Arap, gök mavisi renginde Murat 06 TH 174 plakalı arabasıyla silah dağıttı),

● MHP olaylardan sonra belli yerlerde "Burayı kurtardık" anlamına gelecek şekilde bayraklar açmış, ancak bu bayraklar askerler tarafından indirilmişti

İç göç ve Çorum'un geleceği

● Ya maskeli kişiler gece kapıları çalıp, "Bu mahalleyi terkedeceksin" diyorlardı, ya da kapıların altından bu tehditlerin yazılı olduğu pusulalar atılıyordu. Dahası MHP'liler Alevi semtlerde kalan Sünnilere haber yolluyorlardı, «Yakında oraya saldıracağız, orada kalma»

4 Temmuz katliamı kâbus gibi gelmiş, geçmiş, Çorum'u bir ölü şehir manzarasına büründürmüştü.

Olaylar, yeni olayların tohumlarını saçarak geçmişti. Çorum'lu vatandaşların da, Çorum'dan ayrılan gazetecilerin ortak kanısı buydu. Bu kanıyı yaratan olgular neydi;

Hükümetin tutumu

HÜKÜMET Gün Sazak'ın öldürülmesiyle başlayan olayları bir seyirci gibi izlemiş, saldırganları hoşgören bir tutuma girmiş, İçişleri Bakanı saldırganlar için "Güvenlik kuvvetlerine yardımcı oluyorlar" diyebilmişti. Hatta Durmuş Yalçın'ın Vali Vekiline gönderdiği mesajda gördüğümüz gibi, saldırganların işini kolaylaştıran tedbirler alındığı bile olmuştu.

Bir ay önce olaylara karıştığı için başka illere atanan polisler Çorum'dan ayrılmamış, katliamın bizzat içinde bulunmuşlardı. Suç örgütleriyle müşterek gizli toplantılar yaparak planların hazırlanmasına yardımcı olmuşlardı. Tayin edilen bazıları ise (Adapazarı'na giden Bekir Mütan gibi) olayların başlayacağından haberdar gibi, Çorum'a geri dönmüşlerdi.

Bu polisler defalarca şikayet edildikleri halde, Vali Vekili "Bunların tayinleri çıkmıştı, gitmemişler mi?" diyecek kadar durumdan habersiz görünüyordu.

Devletin SSK Hastanesi, katliamcıların karargahı ve işkence hanesine dönmüştü. Ama Sağlık Bakanı, Çorum'da yaptığı basın toplantısında daha hâlâ bu hastane personelinin "fedakar ve çalışkan" kişiler olduğunu söylüyordu. Gazeteci Saygı Öztürk bu hastanede başından geçenleri anlatınca Bakan susmaktan başka yapacak bir şey bulamadı.

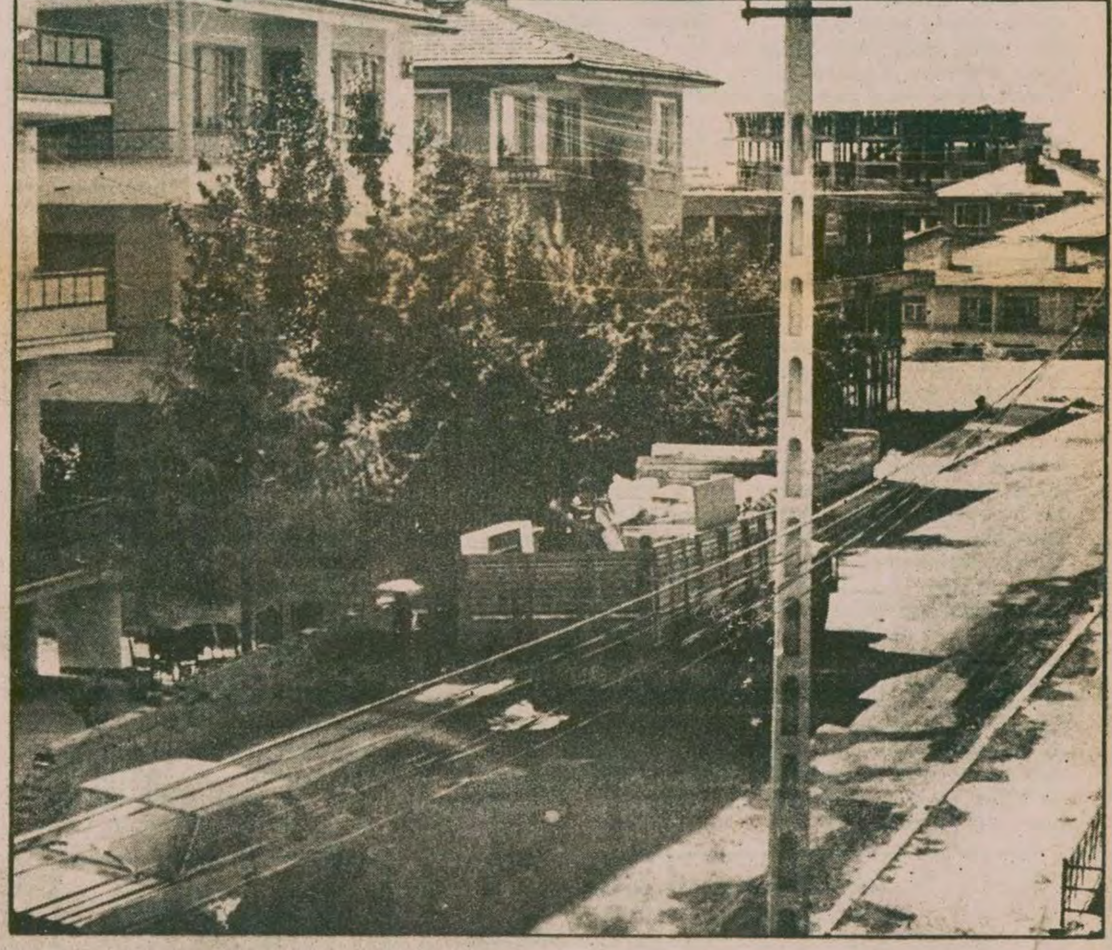
Olaylar bittikten sonra da idarenin hiç bir tedbir almadığı görülüyordu. Olaylardan bir ay sonra bu gün hâlâ Çorum'da can güvenliği sağlanamamıştı. Katiller sokaklarda ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlardı. Gazi Caddesi, Saat Kulesi, Garajlar, Sigorta Hastanesi, Belediye ve civarı bunların kontrolundaydı ve vatandaşlar buralardan geçememekteydiler. Kimse çarşıya inememekte, işine gücüne gidememekteydi.

MHP'liler katliamdan sonra sokaklarda "Gelecek seçimde Çorum'dan üç milletveki çıkaracağız" diye dolaşarak, katliamın sebebini anlatır gibiydiler.

Köylerden şehrin ihtiyacı olan gıda maddelerini getiren köylüler, şehrin girişinde polislerin "Alevi misin? Sünni misin? sağcı mısın? solcu musun?" gibi sorularına muhatap oldukları için şehre inmeye korkuyorlardı.

Aradan bir ay geçmesine rağmen evi barkı yakılan dükkanı yağmalalanan, yakınları öldürülen, yaralanan vatandaşlara devlet en küçük yardım eli uzatmamıştı. Bu insanlar kendi hallerine terkedilmişti ve onlara nerdeyse "Suçlu sizsiniz, öldürülmeseydiniz" denir gibiydi.

Kısacası hükümet vatandaşın devlete güvenmesi için hiç bir sebep bırakmamıştı.

● İçişleri Bakanı saldırganlar için, «Güvenlik kuvvetlerine yardımcı oluyorlar» diyebilmişti, hatta saldırganların işini kolaylaştıran tedbirler alındığı, resmi ağızlardan bile söylendi

göç

İNSANLAR, duydukları bu can güvensizliği içinde daha büyük bir hızla göçmeye başladılar. Bir ay içinde iç göç hemen hemen tamamlanmış gibiydi.

Olaylardan önce Alevilerin azınlıkta bulunduğu mahallelerdeki Alevi vatandaşlar şimdi Alevilerin yoğun olduğu yerlere, Sünnilerin azınlıkta olduğu mahallelerdeki Sünni vatandaşlar ise Sünnilerin yoğun olduğu yerlere göçüyorlardı.

Olayların verdiği dehşet dışında, göçün başka sebepleri de vardı. Her iki tarafta azınlıkta kalmış olan vatandaşlar tehdit ediliyorlardı. Ya maskeli kişiler gece kapılarını çalıp "Bu mahalleyi terkedeceksin" diyorlardı ya da kapılarının altından bu tehditlerin yazılı olduğu pusulalar atılıyordu. Dahası, MHP'liler Alevi semtlerinde kalan Sünnilere haber yolluyorlardı: "Yakında oraya saldıracağız, arada kalma!

Başta katliamı uygulayan MHP olmak üzere, olaylarda sorumluluğu bulunanlar, "Bu bir Alevi-Sünni meselesi değildir" diyorlardı ama gerçek, Çorum'un Alevi-Sünni diye ikiye bölünmekte olmasıydı. Üstelik Alevi mahallelerinde alttan alta ilerde çok büyük tehlikeler yaratacak şekilde intikamcılık körüklenmekteydi.

MHP ise olaylardan sonra belli yerlere "burayı kurtardık" anlamına gelecek şekilde bayraklar açmış, yeni olaylar tahrik etmeye çalışmış, ancak bu bayraklar askerler tarafından indirilmişti.

Aslında Alevi-Sünni meselesi bir bakıma MHP tarafından hükümetin, ordunun, kamuoyunun gözünü faşist katliamdan uzaklaştırmak için kullanılan bir araç olmuştu. Nitekim, MHP'nin CHP li Sünni yarttaşlara, MSP'lilere ve hattą AP'lilere saldırması, bunu gösteriyordu. Örneğin AP İl Saymanı Celal Taşçı'nın evi MHP'liler tarafından bombalanmıştı. Bunun sebebi, Taşçı'nın olaylardan önce CHP'lilerle birlikte vilayete giderek tedbir alınmasını isteyen AP heyetinin içinde bulunması, bu girişimin önderliğini yapmış olmasıydı.

Ortaya çıkan manzara halk içinde mezhep kışkırtmasının zehirli tohumlarının saçılmış olması, MHP'nin arzu ettiği bölünmenin sağlanmış olmasıydı. Halk düşmanları, Maraş'ta oynadıkları oyunu, Çorum'da da tezgahlayabildiler.

Ama halkın büyük çoğunluğu olayları yaşayarak mezhep kışkırtmasından bir kez daha nefret etmişti. Gelişmekte olan olumlu yan buydu. Alevi-Sünni kardeşliğinin tekrar canlandırmak isteği.

Çorum derin bir yara almıştı, ama bu yarayı sarmak isteyenler çoğunluktaydılar...

Son

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Radyoda neler var?

TRT –2–

Saat 6.40'da Pazar günaydını programı var. Ahmet Mortaş'ın hazırladığı programda, mahalli sanatçılardan istek deyişler, türküler ve halk şiirinden örnekler yer alıyor. Sivaslı ozan Ali Kızıltuğ ile söyleşi yapılacak, ayrıca ozan değişleri ve derlemelerinden örnekler sunulacak.

TRT –1–

Sözlü Anlatımdan Sesli Anlatıma adlı program dizisinde Faust, Don Kişot gibi ünlü edebi eserler müziklenerek sergileniyor. Saat 17.15'de yayınlanacak olan Defnis'le Kloe'yi konu alan bu bölümde, Ravel'in aynı adı taşıyan kareografik senfonisinin 2. suitiyle Boismortier'in Defnis'le Kloe bale suiti seslendiriliyor.

TRT –3–

Plak Albümlerinden programı saat 20.30'da. Programda Nicolette Larson, Stanley Turrentine, Micheal Franks ve Diana Ross'un albümlerinden seçmeler ver alıyor.

10.25 Pazar Sineması

Vadideki Fırtına

Yönetmen: Louis King

Oynayanlar: Lon Mc Callister, Peggy Ann Garner, Edmund Gwenn Reginald Owen

Yapım Yılı: 1947

KONUSU:
David'in annesi ölmüştür, babasıyla geçinememektedir. Hayattaki tek dostu çoban köpeği Valley'dir. Valley ise David'in önüne sorunlar çıkarmaktadır.

TV'de Sinema 17.40

Genel Müfettiş

Yönetmen: Henry Koster

Oynayanlar: Danny Kaye, Walter Slezak, Barbara Bates, Elsa Lanchester, Alan Hale

Yapım Yılı: 1949

Gogol'ün ünlü Müfettiş'ini bu kez de Danny Kaye'den izleyeceğiz. Sanat yaşamının en başarılı oyunlarından birini bu oyunda çıkaran Dany Kaye'i zevkle izleyebilirsiniz.

21.20 Gecemiz

Gecemizde Müjdat Gezen de var

Programda, Sadık Şendil'in yazdığı Ramazan Sohbeti yer alacak. Müjdat Gezen, Savaş Dinçel, Sadık Şendil Türk temaşa sanatından küçük örnekler verecekler. Oyunda başlıca rolleri Savaş Dinçel, Hadi Çaman ve Arzu Atalay paylaşıyor. Program tarihi ortaoyunu gösterisi ve film ile sona erecek.

Televizyonda bugün

10.00 AFACANLAR

Dizinin Sparky Tatilde adlı bölümü yayınlanacak

10.25 PAZAR SINEMASI

VADİDEKI FIRTINA

12.05 KAPANIŞ

16.00 BASKETBOL GENÇLER FINALI

Türkiye-Yugoslavya karşılaşması naklen yayınlanacak.

17.30 HABERLER

17.35 HAFTANIN ŞARKISI

17.40 TELEVIZYONDA SINEMA

19.25 IFTARA DOĞRU

20.00 TAŞ DEVRI

20.30 HABERLER

21.20 GECEMIZ

22.25 DALLAS

23.20 HABERLER